

AGRIBUSINESS BULLETIN

Vol (18), Mar, 2026

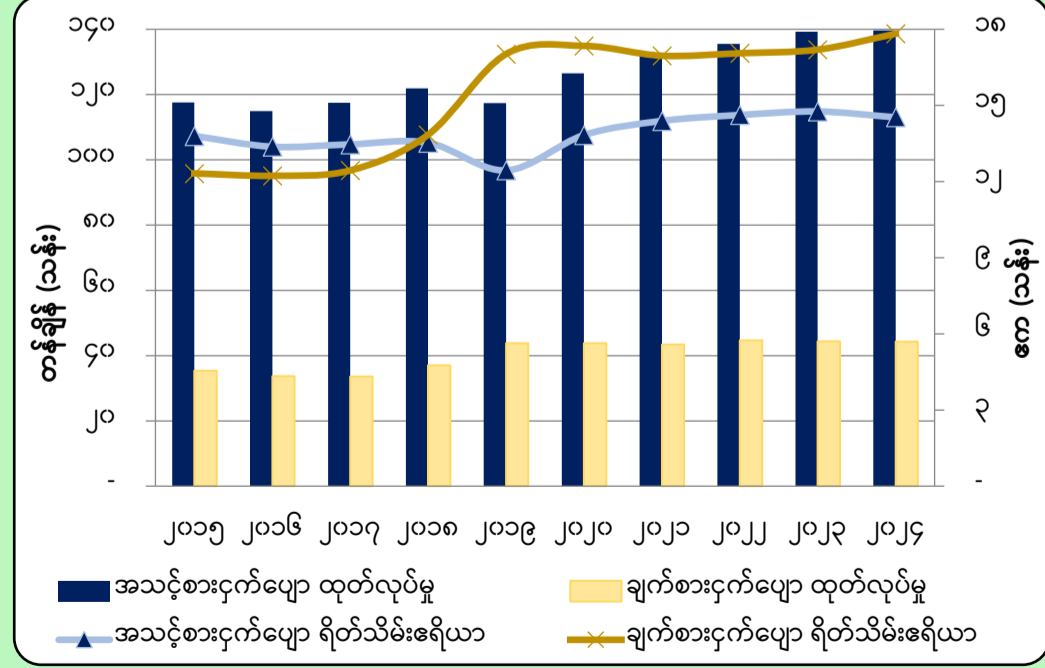
ငှက်ပျော

(က) ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

၁။ ငှက်ပျောသီးသည် ရှေးယခင် နှစ်ပေါင်း (၁၀,၀၀၀) ကျော်ကတည်းကရှိခဲ့သော သီးနှံတစ်ခုဖြစ်ပြီး သိပ္ပံပညာရှင်များ၏ ယူဆချက်အရ ကမ္ဘာ့ပထမဦးဆုံးသီးနှံတစ်ခု ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ ရှေးအကျဆုံး ငှက်ပျောသီးများကို မလေး ကျွန်းဆွယ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် နယူးဂီနီဒေသတို့တွင် စတင်စိုက်ပျိုးခဲ့ကြပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ကုန်သည်များနှင့် ခရီးသွားများ သည် အိန္ဒိယ၊ အာဖရိကနှင့် ပိုလီနီးရှားဒေသများသို့ သယ်ဆောင်လာရာမှ ပျံ့နှံ့ခဲ့ကြကြောင်း မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ပါဠိကျမ်းဂန်များတွင် ဖော်ပြပါရှိပါသည်။ ရှေးယခင် စားသုံးခဲ့ကြသော ငှက်ပျောသီးမျိုးများတွင် မာကြောသောအစေ့များ အများအပြားပါရှိခဲ့ပြီး အရသာ ကောင်းမွန်သော အတွင်းသားများသည် အနည်းငယ်သာ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အေဒီ ၆၅၀ ဝန်းကျင်ခန့်တွင် ငှက်ပျောဒေသ မျိုးရိုင်းနှစ်ခုဖြစ်သော *Musa acuminata* နှင့် *Musa balbisiana* တို့ကို မျိုးစပ်ခဲ့ကြရာမှ ယနေ့ခေတ် စားသုံးနေကြသည့် အရသာ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အစေ့မဲ့ငှက်ပျောသီးများ ရရှိလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ကမ္ဘာ့အနှံ့တွင် မျိုးကွဲပေါင်း (၁,၀၀၀) ကျော်ရှိနေသော ငှက်ပျောသီးသည် ထုတ်လုပ်မှု၊ စားသုံးမှု၊ ကုန်သွယ်မှု အများဆုံး သီးနှံများအနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့စတုတ္ထမြောက် အရေးအကြီးဆုံး သီးနှံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ငှက်ပျောသီး စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်စားသုံးသော နိုင်ငံပေါင်း (၁၂၀) နိုင်ငံရှိပြီး တင်သွင်းစားသုံးရသောနိုင်ငံ (၁၇၈) နိုင်ငံရှိသောကြောင့် အဆိုပါနိုင်ငံများ၏ လူဦးရေသန်းပေါင်းများစွာကို စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံစေရန်နှင့် ကျန်းမာရေးအတွက် လိုအပ်သော အာဟာရဓာတ်များ ရရှိစေရန် အထောက်အပံ့ပေးလျက်ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်အကျဆုံးနိုင်ငံများ၊ အဆင်းရဲဆုံးနိုင်ငံများနှင့် အစာရေစာ လောက်မှုမရှိသော နိုင်ငံအချို့အတွက် အဓိကအစားအစာ (Staple Food) အနေဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံစေရန် ပံ့ပိုးပေးရုံသာမက ဝင်ငွေရသော သီးနှံတစ်ခုအဖြစ်လည်း ထောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိပါသည်။

၃။ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် အရောင်းအဝယ်ပြုနေသော ငှက်ပျောမျိုးများစွာရှိသည့်အနက် သီးမွှေးငှက်ပျော (Cavendish Banana) သည် ဈေးကွက်အပေါ် လွှမ်းမိုးမှုအရှိဆုံး ငှက်ပျောမျိုးဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါငှက်ပျောသည် ယခင်က ပနားမားဖျူစေရီ ယမ်ပင်ညှိုးရောဂါကြောင့် ဈေးကွက်အတွင်းမှ ပျောက်ကွယ်သွားသော Gros Michel ငှက်ပျောမျိုးအစား ဝင်ရောက်လာသည့် ဈေးကွက်ဝင် ငှက်ပျောမျိုးဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောထုတ်လုပ်မှုပမာဏ၏ ထက်ဝက်ခန့်ဖြစ်သော တန်ချိန်သန်း (၅၀) ကျော်ကို နှစ်စဉ် ကုန်သွယ်မှုပြုလျက်ရှိကြပါသည်။ ကြိုက်နှစ်သက်မှုပေါ်မူတည်၍ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်အတွင်း တွေ့မြင်နိုင်သော အခြားငှက်ပျောမျိုး

ပုံ (၁) နှစ်အလိုက် ကမ္ဘာ့ ငှက်ပျော ထုတ်လုပ်နိုင်မှု အခြေအနေ ရင်းမြစ်။ FAOstat

များမှာ ရခိုင်ငှက်ပျော (Lady Finger) ၊ ဖီးကြမ်းငှက်ပျော/ ငှက်ပျောသီးကြီး (Plantain) ၊ ရွှေနီငှက်ပျော (Red Banana) ၊ ကျောက်စိမ်းဖီးကြမ်းငှက်ပျော (Burro or Orinoco Banana) နှင့် စိမ်းပြာငှက်ပျော (Blue Java Banana) တို့ဖြစ်ကြပြီး နိုင်ငံ အလိုက် စားသုံးပုံ၊ သုံးစွဲပုံနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများ ကွဲပြား မှုပေါ်မူတည်၍ ဈေးကွက်တွင်ကျယ်မှု ကွာခြားနိုင်ပါသည်။

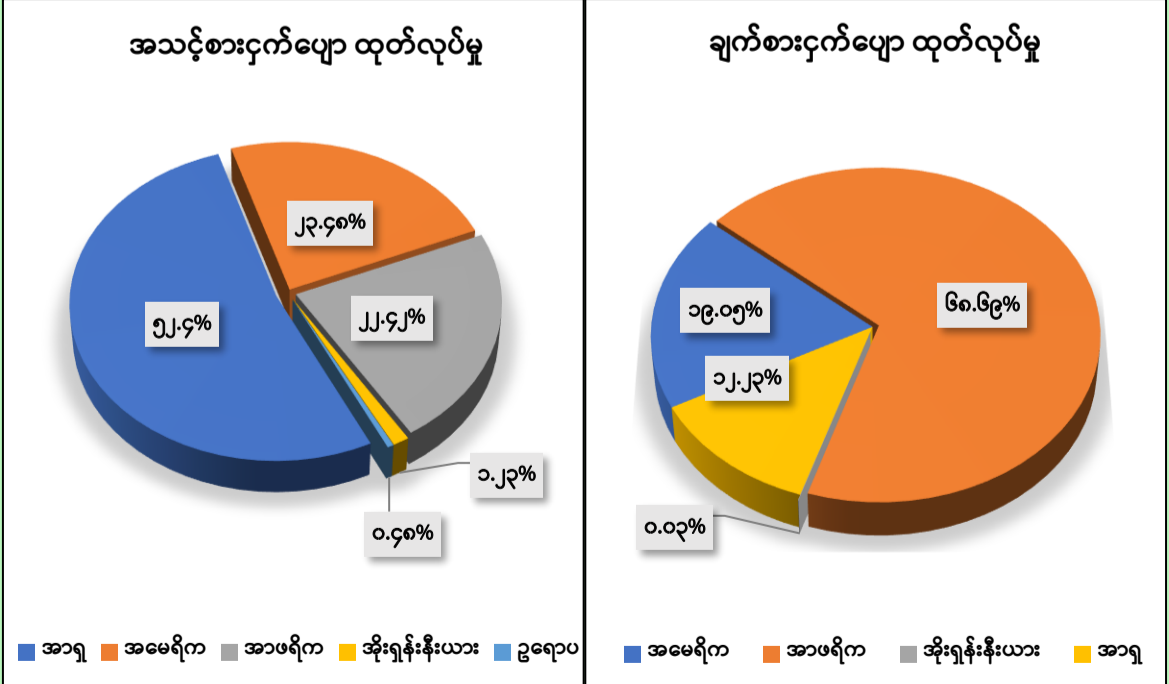
၄။ ကမ္ဘာ့ငှက်ပျော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုတွင် သစ်သီးဝလံ အနေဖြင့် စားသုံးရသော အသင့်စားငှက်ပျော (Banana) နှင့် ချက်ပြုတ်၍ စားသုံးရသော ချက်စားငှက်ပျော (Plantain and Cooking Banana) ဟူ၍ နှစ်မျိုးခွဲခြားထားပါသည်။ အသင့်

စားငှက်ပျော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအနေဖြင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ရိတ်သိမ်းဧက (၁၃.၇၉) သန်းမှ ထုတ်လုပ်မှုတန်ချိန် (၁၁၇.၅၂) သန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ရာမှ ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ရိတ်သိမ်းဧက (၁၄.၅၃) သန်းမှ ငှက်ပျောတန်ချိန် (၁၃၉.၆၇) သန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည့် အတွက် တိုးတက်မှုအနေဖြင့် (၁၈.၈၄) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိခဲ့ပါသည်။ ချက်စားငှက်ပျော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအနေဖြင့်လည်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ရိတ်သိမ်း ဧက (၁၃.၇၄) သန်းမှ ထုတ်လုပ်မှုတန်ချိန် (၃၅.၄၂) သန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ရိတ်သိမ်း ဧက (၁၄.၅၃) သန်းမှ ထုတ်လုပ်မှုတန်ချိန် (၄၄.၂၅) သန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် တိုးတက်မှုအနေဖြင့် (၂၄.၉၄) ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း အသင့်စားငှက်ပျောထွက်ရှိမှုသည် ချက်စားငှက်ပျော ထွက်ရှိမှုထက် သိသိသာသာ များပြားမှုရှိသော် လည်း ချက်စားငှက်ပျော၏ ရိတ်သိမ်းဧရိယာမှာ ပိုမိုများပြားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ပျမ်းမျှအားဖြင့် ငှက်ပျော အထွက်နှုန်းများသည် ချက်စားငှက်ပျော အထွက်နှုန်းထက် ၂ ဆ ၃ ဆ ခန့် ပိုမိုမြင့်မားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ-၁)

၅။ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာနှင့်စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့ (FAO) ၏ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များအရ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း အသင့်စားငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု နှစ်စဉ် မြင့်တက်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသော်လည်း ပျမ်းမျှတိုးတက်မှုနှုန်း (Compound Annual Growth Rate - CAGR) မှာ (၁.၉၄) ရာခိုင်နှုန်းသာရှိပြီး ချက်စားငှက်ပျော၏ ပျမ်းမျှတိုးတက်မှုနှုန်းမှာမူ (၂.၅) ရာခိုင်နှုန်း အထိရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့သို့ဖြစ်ခြင်းမှာ အသင့်စားငှက်ပျောသည် ဖွံ့ဖြိုးပြီးဈေးကွက် (Mature Market) တွင် ရှိနေပြီး ချက်စားငှက်ပျောသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲဈေးကွက် (Growing Market) တွင် ရှိနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အသင့်စားငှက်ပျောဈေးကွက် သည် ကမ္ဘာ့ကုမ္ပဏီကြီးများ၏ လွှမ်းမိုးမှုအောက်တွင် ရှိနေခြင်းကြောင့် Mature Market ဖြစ်နေပြီး ဈေးကွက်တည်ငြိမ်မှုရှိကာ စိုက်ပျိုးဧရိယာ တိုးချဲ့ခြင်းထက် လက်ရှိစိုက်ခင်းများမှ အထွက်နှုန်း ကောင်းမွန်ရေးကိုသာ အာရုံစိုက်နေရပါသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းကာလများတွင် ငှက်ပျောဖျူစေရီယမ်ပင်ညှိုးရောဂါ (TR4) ကျရောက်မှုများနှင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုများကြောင့် ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအပေါ် ထိခိုက်မှုများ ရှိလာခဲ့သည့်အတွက် အခြားတစ်ဖက်တွင် ရောဂါဒဏ်ခံနိုင်ရည်ရှိသော ချက်စား ငှက်ပျောမျိုးများကို အစားထိုး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လာကြပါသည်။

၆။ ထို့အပြင် အလူးကြော်အစားထိုး ငှက်ပျောကြော် (Plantain Chips) များသည် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော အစားအစာ တစ်ခုအဖြစ် ဈေးကွက်အတွင်း ပိုမိုဝင်ရောက်လာသည့်အပြင် ဂျုံမှုန့်များအစားထိုး ဂလူတင်ဓာတ်မပါဝင်သော ငှက်ပျောမှုန့် (Gluten-free Plantain Flour) များ သုံးစွဲမှုသည်လည်း ပိုမိုတွင်ကျယ်လာသည့်အတွက် အသင့်စားငှက်ပျောစိုက်ပျိုးမှုထက် ချက်စားငှက်ပျော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် ၂၀၁၉ နောက်ပိုင်းတွင် ပိုမိုမြင့်တက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဂါနာနိုင်ငံတွင် "Plantain for Food and Jobs" စီမံကိန်းဖြင့် ဧက ၈၀,၀၀၀ ကျော် တိုးချဲ့ခဲ့မှုများအပါအဝင် နိုင်ငံဂျီနီးယား၊ ကွန်ဂိုစသည့် အာဖရိက ဒေသများ၏ မဟာဗျူဟာမြောက် စိုက်ဧရိယာချဲ့ထွင်မှုများ၊ ကိုလံဘီယာနှင့် အီကွေဒေါစသည့် လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံများတွင် TR4 ရောဂါဖြစ်ပွားပြီးနောက် အစိုးရ၏ အကူအညီဖြင့် Plantain ကို ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးလာခြင်း၊ ဟေတီနိုင်ငံတွင် မိုးခေါင်ရေရှား ဒဏ်ကိုခံနိုင်ရည်ရှိသည့် Plantain ကို စိုက်ပျိုးရန် အားပေးလာခြင်းစသည်တို့ကြောင့် Growing Market အဖြစ် ပြောင်းလဲကာ ဈေးကွက်လျင်မြန်စွာ ကြီးထွားလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

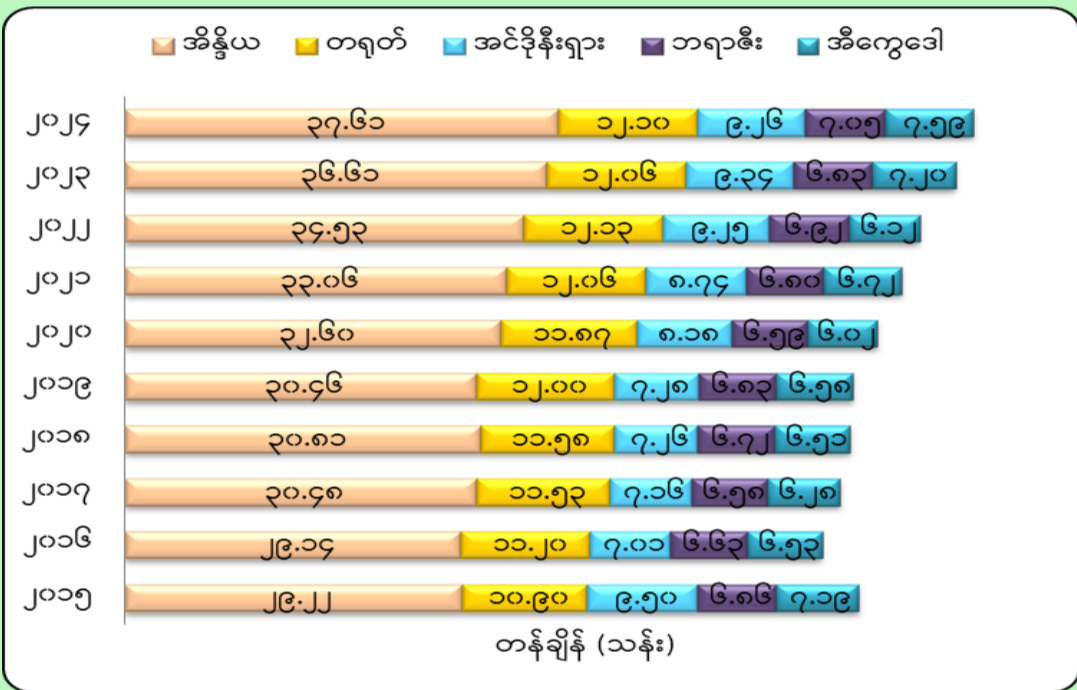
၇။ ငှက်ပျောသည် ပူနွေးစိုစွတ်သော အပူပိုင်းဒေသ များနှင့် မိုးရေချိန် ကောင်းစွာရရှိသောဒေသများတွင် အဓိက စိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းသောကြောင့် အာရှတိုက်၊ အာဖရိကတိုက်နှင့် အမေရိကတိုက်တို့သည် ငှက်ပျော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးဒေသများ ဖြစ်ကြပါ သည်။ ၎င်းတို့အနက် အာရှတိုက်သည် အသင့်စား ငှက်ပျော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးဒေသဖြစ်ပြီး အာဖရိကတိုက်သည် ချက်စားငှက်ပျော စိုက်ပျိုးထုတ် လုပ်မှု အများဆုံးဒေသ ဖြစ်ပါသည်။ အာဖရိကတိုက် သည် ၎င်းတို့၏ စားသောက်မှုပုံစံအလေ့အထများအရ

ပုံ (၂) ဒေသအလိုက် ကမ္ဘာ့အသင့်စားငှက်ပျောနှင့် ချက်စားငှက်ပျောများ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အခြေအနေ ရင်းမြစ်။ FAOstat

ချက်စားငှက်ပျောကို အဓိကအစားအစာ (staple food) အဖြစ် စားသုံးကြသဖြင့် အသင့်စားငှက်ပျောထက် ပိုမိုစိုက်ပျိုးကြခြင်း ဖြစ်ပြီး အာရှတိုက်တွင်မူ လူဦးရေများပြားသည့် နိုင်ငံများဖြစ်သော အိန္ဒိယ၊ တရုတ်တို့အပြင် ဖိလစ်ပိုင်အပါအဝင် အခြားအာဆီယံ နိုင်ငံများတွင် နေ့စဉ်စားသောက်သော အစားအစာတစ်ခုအဖြစ်သာမက ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ ဘာသာရေးပွဲများ၊ အလှူမင်္ဂလာပွဲ များတွင်ပါ အသုံးပြုကြသည့်အတွက် အဆိုပါဒေသ၏ လူနေမှုဘဝနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရပါ အရေးပါသောကြောင့် ငှက်ပျောစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှု မြင့်မားနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ငှက်ပျောစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ရာတွင် အများစုသည် ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှုအတွက်သာ အဓိက ရည်ရွယ်၍ ထုတ်လုပ်ကြသော်လည်း အိန္ဒိယ၊ ကိုလံဘီယာ၊ ကော်စတာရီကာစသည့် နိုင်ငံများရှိသည့် လက်တင်အမေရိကဒေသ သည် ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ထုတ်လုပ်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ အားသာချက်မှာ နိုင်ငံ တကာဈေးကွက် လိုအပ်ချက်အပေါ် အခြေခံ၍ စိုက်ပျိုးနည်းပညာ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစနစ်နှင့် စံချိန်စံညွှန်းထိန်းချုပ်မှုတို့ကို စနစ်တကျအသုံးပြု၍ ဈေးကွက်အတွက် လိုအပ်သော နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီသည့် အရည်အသွေးမြင့်ငှက်ပျော များကို စီးပွားရေးအရ အကြီးစားစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ-၂)

၈။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သော နိုင်ငံပေါင်း (၁၂၀) ခန့် ရှိသည့်အနက် အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဘရာဇီး နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့သည် ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အဆိုပါ (၅) နိုင်ငံ၏ ထုတ်လုပ်မှုသည် ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောထုတ်လုပ်မှု၏ ထက်ဝက်ကျော်ရှိနေပြီး ထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးဖြစ်သော အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် (၂၆.၉၃)

ပုံ (၃) နှစ်အလိုက် ငှက်ပျောထုတ်လုပ်မှု အများဆုံး နိုင်ငံများ၏ ထုတ်လုပ်နိုင်မှု အခြေအနေ ရင်းမြစ်။ FAOstat

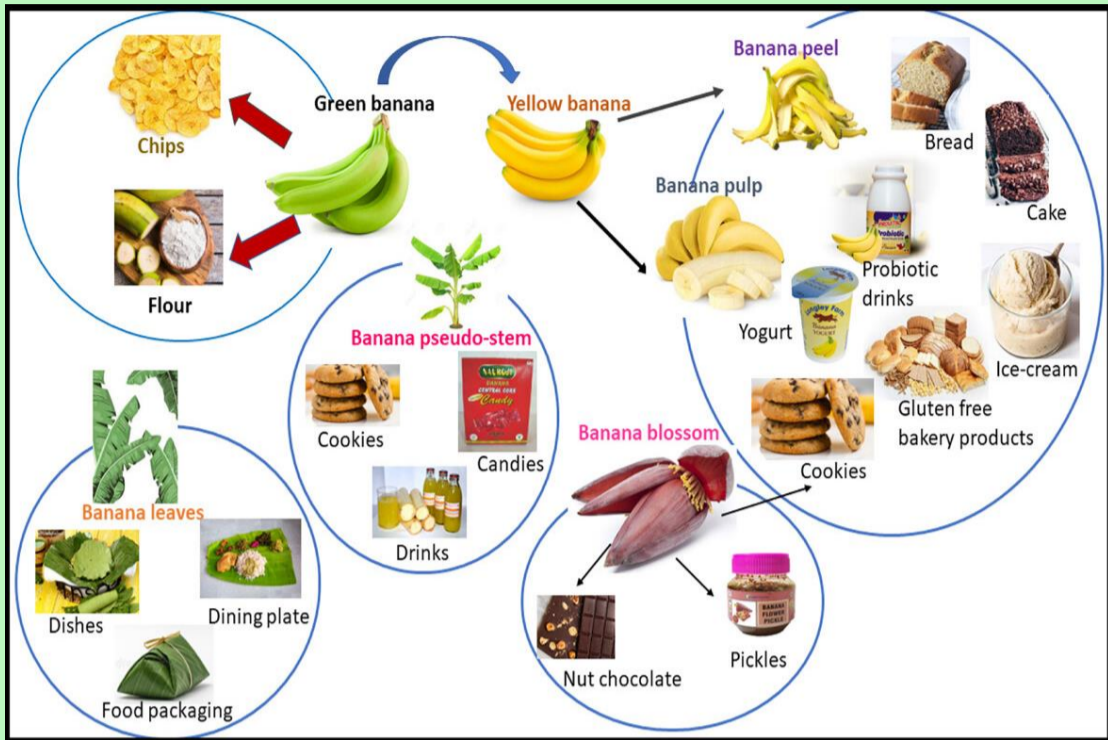
ရာခိုင်နှုန်း၊ တရုတ်နိုင်ငံသည် (၈.၆၆) ရာခိုင်နှုန်း၊ အင်ဒိုနီးရှား နိုင်ငံသည် (၆.၆၃) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ဘရာဇီးနိုင်ငံသည် (၅.၄၃) ရာခိုင်နှုန်းအသီးသီး ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ သည် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ငှက်ပျောထုတ်လုပ်မှု တိုးတက် လျက်ရှိနေပြီး ထုတ်လုပ်မှု၏ (၉၉) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ပြည် တွင်းတွင် အသုံးပြုကြပါသည်။ ငှက်ပျောသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ တွင် ဈေးနှုန်းအသက်သာဆုံးနှင့် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရရှိနိုင် သော သစ်သီးဖြစ်သဖြင့် စားသုံးမှုမြင့်မားသည့်အပြင် ၂၀၁၈ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းကာလများမှစတင်၍ ပြည်ပပို့ကုန်ဈေးကွက် အလားအလာ ပိုမိုကောင်းမွန်လာသောကြောင့် တောင်သူ များအတွက် ပိုမိုအကျိုးအမြတ်ရှိသော ဈေးကွက်အခွင့် အလမ်းသစ်တစ်ခုအနေဖြင့် တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးလာကြသည့်

အတွက် ၂၀၁၅ ခုနှစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ထုတ်လုပ်မှု (၂၉) ရာခိုင်နှုန်းခန့် မြင့်တက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ-၃)

(ခ) ကမ္ဘာ့ငှက်ပျော စားသုံးမှုနှင့် သုံးစွဲမှု

၉။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် ငှက်ပျောသီးကို ရှေးယခင်ကတည်းကပင် အစားအစာအဖြစ် အဓိကထား စားသုံးခဲ့ကြသော်လည်း ယနေ့ခေတ်တွင် ၎င်း၏သုံးစွဲမှုပုံစံများမှာ ယခင်ကထက် ပုံစံအမျိုးမျိုး ကွဲပြားစုံလင်လာပါသည်။ သီးနှံအဖြစ် လတ်ဆတ်စွာ စားသုံး ခြင်းအပြင် ငှက်ပျောကြော်၊ ငှက်ပျောပေါင်း၊ ငှက်ပျောခြောက်၊ ငှက်ပျောယို၊ ငှက်ပျောပန်ကိတ်၊ ငှက်ပျောပေါင်မုန့်၊ ငှက်ပျောကိတ် မုန့်၊ ငှက်ပျောချိုချဉ်၊ ငှက်ပျောကျောက်ကျော၊ ငှက်ပျောဂျယ်လီ၊ ငှက်ပျောပလာတာ၊ ငှက်ပျောကော်ပြန့်စသဖြင့် မုန့်မျိုးစုံ ပြုလုပ် စားသုံးကြရုံသာမက ငှက်ပျောဖျော်ရည်၊ ငှက်ပျောပိုင်၊ ငှက်ပျောဘီယာစသည့် အဖျော်ယာမကာများအဖြစ်ပါ အမယ်စုံလင်စွာဖြင့် သုံးစွဲလာကြပါသည်။ ထို့ပြင် ဂလူတင်ဓာတ် မပါဝင်သည့် ငှက်ပျောမှုန့် (Banana Flour) များ ထုတ်လုပ်၍ မုန့်လုပ်ရန်အတွက် အသုံးပြုခြင်း၊ ငှက်ပျောသီးများကို အခြောက်ခံ၍ ငှက်ပျောမှုန့် (Banana Powder) များ ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ယင်းအမှုန့်များကို အစား အသောက်ဖြည့်စွက်ပစ္စည်းများ၊ မုန့်မျိုးစုံနှင့် ဖျော်ရည်မှုန့်များ ထုတ်လုပ်ရာတွင် ကုန်ကြမ်းအဖြစ် အသုံးချခြင်းစသည့် နည်းလမ်း အမျိုးမျိုးဖြင့် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲလာကြပါသည်။

၁၀။ အထူးသဖြင့် အာရှတိုက်တွင် ငှက်ပျောသီးအပြင် ငှက်ပျောဖူးနှင့် ငှက်ပျောအူ (ပင်စည်အနု) တို့ကိုလည်း ဟင်းချက်ရာတွင် ထည့်သွင်းချက်ပြုတ်ကာ အာဟာရဖြစ်စေသော အစားအစာအဖြစ် နှစ်သက်စွာ စားသုံးလေ့ရှိကြပါသည်။ ငှက်ပျောသီးတွင် ပိုတက်စီယမ်၊ မဂ္ဂနီဆီယမ်၊ ဗီတာမင် B6၊ ဗီတာမင် C နှင့် အမျှင်ဓာတ်များ ကြွယ်ဝစွာပါဝင်ပြီး သွေးတိုးကျစေခြင်း၊ နှလုံးရောဂါကို ကာကွယ်နိုင်ခြင်း၊ အစာခြေစနစ်ကောင်းမွန်စေခြင်း၊ ဝမ်းချုပ်ခြင်းကိုသက်သာစေခြင်း၊ ခွန်အားဖြစ်စေခြင်း၊ စိတ်ဖိစီးမှုလျော့ကျ

စေခြင်းနှင့် သွေးအားနည်းရောဂါကို ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်း စသည့် ကျန်းမာရေးအကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိစေနိုင်ပါသည်။ ငှက်ပျောသီးစားသုံးခြင်းသည် ခန္ဓာကိုယ်အတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အာဟာရဓာတ်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရုံ သာမက ရောဂါအမျိုးမျိုးကို ကာကွယ်ခြင်းနှင့် ကုသခြင်း တို့တွင်ပါ အထောက်အကူပြုလျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ငှက်ပျောသီးအစိမ်းမှ ပြုလုပ်ထားသော ငှက်ပျောသီးစိမ်းမုန့်အနှစ် (green banana biomass) သည် အူလမ်းကြောင်းအတွင်း ကောင်းကျိုးပြု ဘတ်တီးရီးယားများ ပေါက်ဖွားမှုကို အားပေးခြင်းဖြင့် ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောခြင်းကို သက်သာစေပြီး အူလမ်းကြောင်းကျန်းမာရေးကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ပါ

သည်။ အရွယ်ရောက်ပြီးသူများ ပုံမှန်စားသုံးခြင်းဖြင့် အဝလွန်ခြင်းကို ကာကွယ်နိုင်ပြီး သွေးတွင်းအဆီဓာတ်ကိုလည်း ထိန်းညှိပေးနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငှက်ပျောသီးသည် အာဟာရပြည့်ဝသော အသီးတစ်မျိုးဖြစ်ရုံမျှသာမက ရောဂါအမျိုးမျိုးကို ကာကွယ်ကုသရာတွင် ဆေးဖက်ဝင်သော သဘာဝအစားအစာတစ်ခုလည်းဖြစ်ကြောင်း အခိုင်အမာပြောဆိုနိုင်ပါသည်။

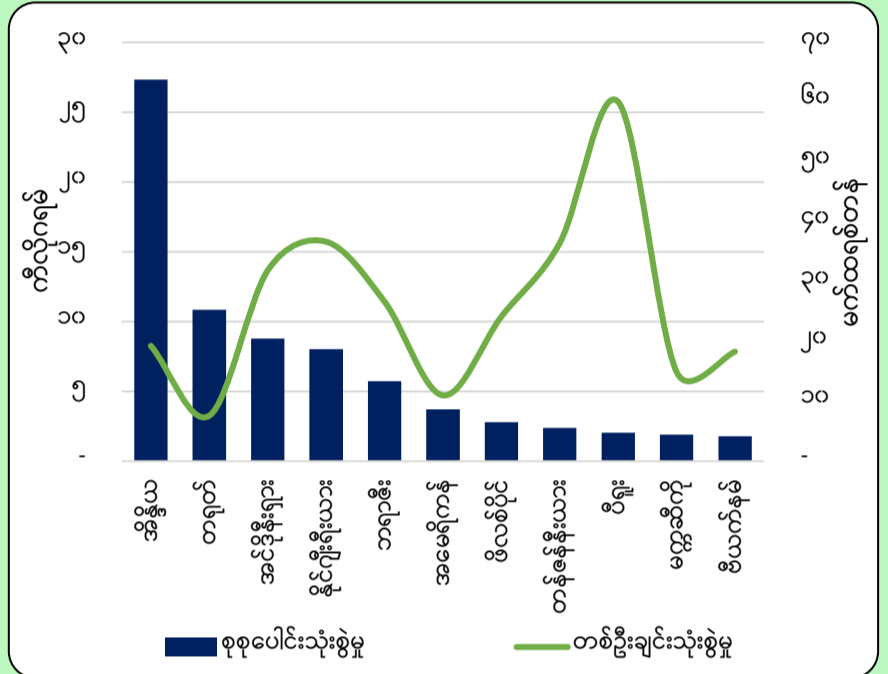
၁၁။ ထိုမျှမက ငှက်ပျောသည် ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် နက်ရှိုင်းစွာ ဆက်နွှယ်နေသော သီးနှံတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဟိန္ဒူဘာသာတွင် ငှက်ပျောပင်ကို ဆန္ဒပြည့်စေသော ကောင်းချီးပေးသည့် သစ်ပင် (Boon-giving tree) အဖြစ် သတ်မှတ်ကာ မင်္ဂလာဆောင်များ၊ ဘာသာရေးပွဲတော်များနှင့် အခမ်းအနားများတွင် မပါမဖြစ် ထည့်သွင်းကျင်းပလေ့ရှိကြပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ အချို့သောဟိန္ဒူဘုရားကျောင်းများတွင် လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေးဆုတောင်းများ ပြည့်ခြင်းအတွက် ငှက်ပျောခိုင်ပေါင်း (၉,၀၀၀) ကျော်ကို ပူဇော်ကြသည့် ရိုးရာပွဲတော်များကို နှစ်စဉ်ကျင်းပလေ့ရှိကြပါသည်။ အခြားသော အာရှနိုင်ငံများတွင်လည်း ငှက်ပျောသည် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများအတွက် အရေးပါသောအရာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ Son La ပြည်နယ်ရှိ ထိုင်းတိုင်းရင်းသားတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုတွင် မင်္ဂလာဆောင်၊ အိမ်သစ်တက်ပွဲနှင့် အသုဘအခမ်းအနားများ အပါအဝင် အခမ်းအနားတိုင်းတွင် ငှက်ပျောဖြင့် ချက်ပြုတ်သောဟင်းချို (ngoun soup) သည် မပါမဖြစ် ဟင်းလျာတစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ထိုင်းနိုင်ငံအပါအဝင် အရှေ့တောင်အာရှရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအတွက် အုန်းသီးကို ငှက်ပျောသီးစိမ်းများဖြင့် ဝန်းရံထားသော ဘုရားကန်တော့ပွဲသည် အရေးပါသော ဘာသာရေးပူဇော်ပစ္စည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငှက်ပျောသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် ယှဉ်တွဲကာ သုံးစွဲမှုမြင့်မားသော သီးနှံတစ်ခုအဖြစ် ရပ်တည်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၂။ ထို့အတူ စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင်လည်း ငှက်ပျောပင်၏ အသုံးဝင်မှုမှာ ထူးခြားလှပါသည်။ ငှက်ပျောပင်စည် အကာခြမ်းမှ လျှော်ချည်ထုတ်လုပ်နိုင်သကဲ့သို့ အတွင်းခြမ်းငှက်ပျောအူမှလည်း နူးညံ့သော ချည်မျှင်များကို ထုတ်လုပ်နိုင်ပါသည်။ ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သော နိုင်ငံအချို့တွင် ငှက်ပျောချည်မျှင်များ၊ ငှက်ပျောလျှော်ချည်များမှတစ်ဆင့် ပိတ်စ၊ အဝတ်အထည်၊ ပုဝါ၊ အိတ်၊ ဦးထုပ်၊ ဖိနပ်နှင့် လက်မှုပစ္စည်းအမျိုးမျိုးတို့ကို ထုတ်လုပ်ရောင်းချလျက်ရှိကြပြီး ယင်းတို့မှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိသောထုတ်ကုန်များအဖြစ် ဈေးကွက်တွင် ရေပန်းစားလျက်ရှိပါသည်။ ငှက်ပျောချည်ဖြင့် ပိတ်စထုတ်လုပ်ခြင်းကို ဂျပန်နိုင်ငံတွင် (၁၃) ရာစုကတည်းကပင် ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ငှက်ပျောချည်ထက် အရည်အသွေး ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဝါချည်၊ ပိုးချည်များ ပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် တဖြည်းဖြည်း တိမ်ကောလာခဲ့ရာမှ ယခုအခါ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ပိုးချည်ကဲ့သို့ပင်

နူးညံ့ကောင်းမွန်သော ငှက်ပျောချည်ကို ထုတ်လုပ်လာနိုင်သည့်အတွက် ဈေးကွက်အတွင်း ပြန်လည်နေရာယူလာပါသည်။

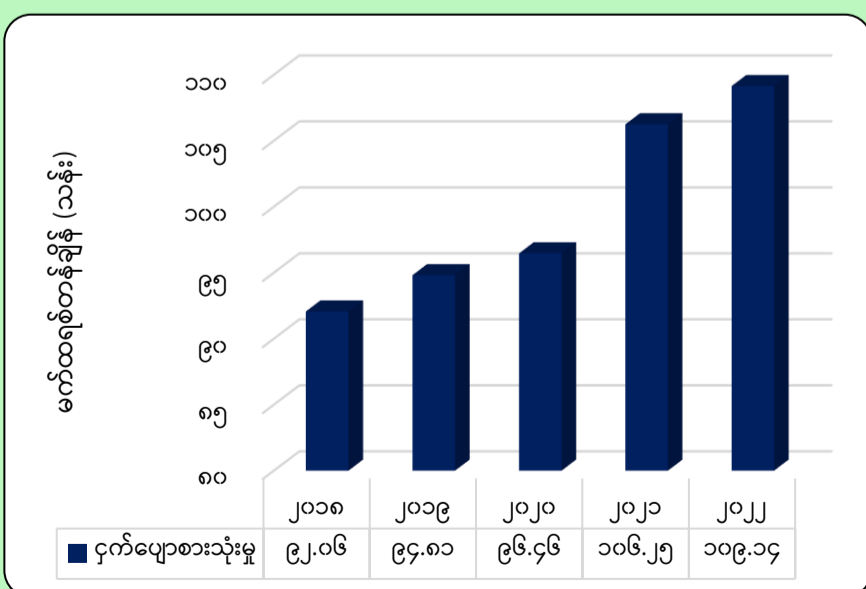
၁၃။ ငှက်ပျောအရွက်၊ အရိုးနှင့် ပင်စည်ကြိတ်ဖတ်များမှလည်း တစ်ခါသုံးခွက်များ၊ ပါကင်ဗူးများ၊ စက္ကူကြမ်းများနှင့် အမျိုးသမီး လစဉ်သုံးများအထိ ထပ်မံထုတ်လုပ်နိုင်ရုံသာမက အလေအလွင့်အမှိုက်များကိုလည်း ပိုတက်ဆီယမ်ဓာတ်ကြွယ်ဝသော မြေဩဇာ အဖြစ် ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် ငှက်ပျောကို ကျန်းမာရေးနှင့် အလှအပဆိုင်ရာ အသုံးပြုမှုများလည်း ထင်ရှားလာ ပြီး အလှကုန်ပစ္စည်းများ အထူးသဖြင့် Hair Care Product များ၊ ခေါင်းလျှော်ရည်များ၊ မျက်နှာပေါင်းတင်သည့် Mask များ၊ Body Lotion များ၊ ကြေးချွတ်သည့် Scrubs များအနေဖြင့် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲလာကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငှက်ပျောပင်သည် ၎င်း၏ အသီး မှအစ အပင်၏ အစိတ်အပိုင်းအားလုံးနီးပါးကို အကျိုးရှိရှိ အသုံးပြုနိုင်သော ဘက်စုံသုံးသီးနှံတစ်မျိုးအဖြစ် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း အသုံးပြု နေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၄။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း ငှက်ပျောစားသုံးမှုအခြေအနေများအရ အိန္ဒိယ နိုင်ငံသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၂၇.၃၄) သန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တရုတ် နိုင်ငံသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၀.၈၅) သန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အင်ဒို နီးရှားနိုင်ငံသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၈.၇၉) သန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိုင် ဂျီးရီးယားနိုင်ငံသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၈.၀၂) သန်းဖြင့်လည်းကောင်း အသီးသီးဦးဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ သို့သော် လူတစ်ဦးချင်းစားသုံးမှုတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် (၁၉.၂၉) ကီလိုဂရမ်၊ တရုတ်နိုင်ငံသည် (၇.၆၁) ကီလို ဂရမ်၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် (၃၁.၈၉) ကီလိုဂရမ်၊ နိုင်ဂျီးရီးယားနိုင်ငံ သည် (၃၆.၆၉) ကီလိုဂရမ်မျှသာရှိသဖြင့် လူတစ်ဦးချင်း ငှက်ပျော စားသုံး မှုနိမ့်ကျနေသော်လည်း နိုင်ငံအလိုက် စုစုပေါင်းစားသုံးမှုတွင် မြင့်မားနေရ ခြင်းမှာ နိုင်ငံ၏ လူဦးရေများပြားသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ-၄)

ပုံ (၄) ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း နိုင်ငံအလိုက် ငှက်ပျော စားသုံးမှုအခြေအနေ ရှင်းမြစ်။ World Population Review

၁၅။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း နိုင်ငံအလိုက် လူတစ်ဦးချင်း ငှက်ပျောစားသုံးမှုမြင့်မားသော နိုင်ငံများမှာ ရဝမ်ဒါ၊ နယူးဂီနီ၊ ကိုမိုရော့စ် နှင့် လာအိုနိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး ရဝမ်ဒါနိုင်ငံသည် တစ်နှစ်လျှင် လူတစ်ဦး ပျမ်းမျှငှက်ပျောစားသုံးမှုနှုန်း (၁၁၆.၃၁) ကီလိုဂရမ်ရှိသည့် အတွက် ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောစားသုံးမှု အများဆုံးနိုင်ငံအဖြစ် ရပ်တည်လျက်ရှိပါသည်။ ထိုသို့မြင့်မားခြင်းမှာ ရဝမ်ဒါနိုင်ငံတွင် ငှက်ပျော ကို ဝိုင်နှင့် ဘီယာကဲ့သို့သော ရိုးရာအဖျော်ယာမကာများအဖြစ် သုံးစွဲမှုမြင့်မားသည့်အပြင် အဓိကအစားအစာအဖြစ်လည်း သုံးစွဲ ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အခြားငှက်ပျောစားသုံးမှု မြင့်မားသော နိုင်ငံများဖြစ်သည့် နယူးဂီနီနိုင်ငံတွင် တစ်နှစ်လျှင် လူတစ်ဦး စားသုံးမှု (၁၀၉.၁၆) ကီလိုဂရမ်နှုန်း၊ ကိုမိုရော့စ်နိုင်ငံတွင် (၉၀.၈၅) ကီလိုဂရမ်နှုန်း၊ လာအိုနိုင်ငံတွင် (၈၀.၉၁) ကီလိုဂရမ်နှုန်း အသီးသီး ရှိကြပါသည်။ ထိုသို့ မြင့်မားခြင်းမှာ ငှက်ပျောသီးသည် အဆိုပါနိုင်ငံများတွင် အဓိကအစားအစာအဖြစ် ရှိနေခြင်း၊ နိုင်ငံ အတွင်း အလွယ်တကူရရှိနိုင်ခြင်း၊ နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးအဆင့်အတန်းကြောင့် ဈေးနှုန်းသက်သာပြီး ပေါများစွာ ရရှိနိုင်သော ငှက်ပျော သီးကိုသာ ရွေးချယ်စားသုံးကြခြင်းနှင့် ဒေသအလိုက်ယဉ်ကျေးမှု၊ စားသုံးမှုအလေ့အထများ ကွဲပြားခြင်းတို့ကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

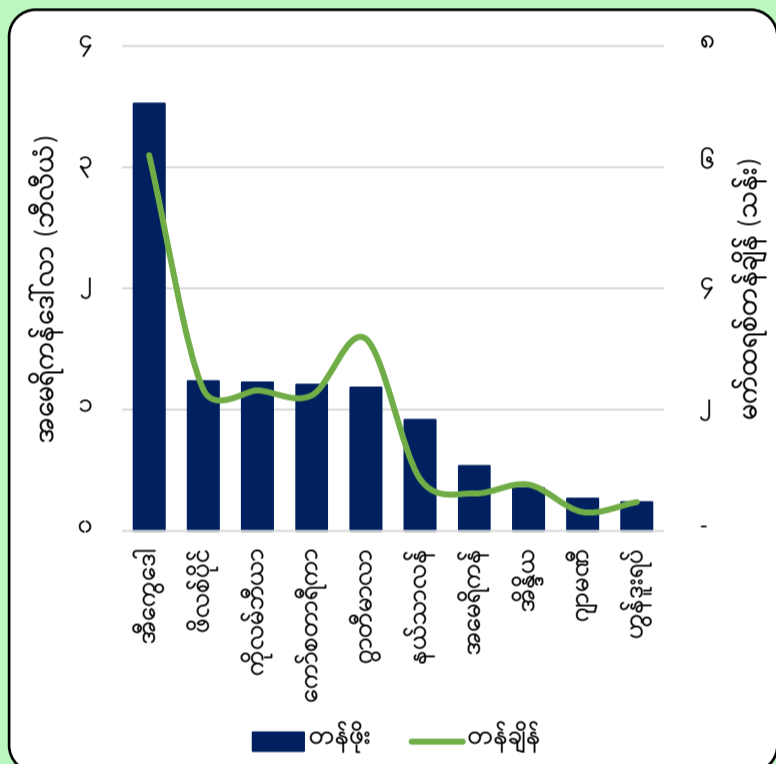

ပုံ (၅) ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောစားသုံးမှု အခြေအနေ ရှင်းမြစ်။ World Population Review
Agribusiness & Trade Division, Department of Planning

၁၆။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောစားသုံးမှု အခြေ အနေများကို လေ့လာရာတွင် နှစ်စဉ် တိုးတက်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပြီး ငှက်ပျောစားသုံးမှု အမြင့်မားဆုံးနှစ်မှာ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ငှက်ပျောစားသုံးမှု (၁၈.၅၆) ရာခိုင် နှုန်း မြင့်တက်ခဲ့ပြီး ပျမ်းမျှ နှစ်စဉ်တိုးတက်မှုနှုန်းမှာ (၄.၃၅) ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှင့်အတူ ငှက်ပျော စားသုံးမှုမြင့်မားသော အာရှနှင့် အာဖရိကနိုင်ငံ အများစုတွင် ငှက်ပျောစား သုံးမှုပမာဏသည် လူဦးရေတိုးပွားမှု၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုတို့နှင့် အတူ တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လျက်ရှိပါသည်။ (ပုံ-၅)

(ဂ) ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောကုန်သွယ်မှု

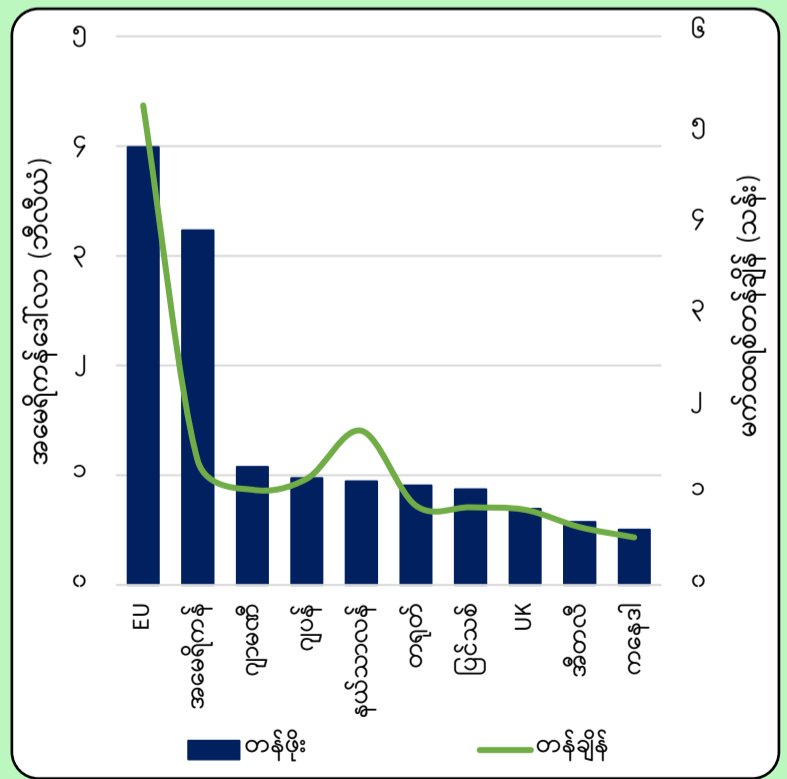
၁၇။ ငှက်ပျောကုန်သွယ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသော HS Code မှာ ၀၈၀၃၀၀ ဖြစ်ပြီး ကုန်စည်အမည်ဖော်ပြချက်မှာ Bananas including Plantains, Fresh or dried ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအောက်တွင် ၀၈၀၃၉၀၊ ကုန်စည်အမည်ဖော်ပြချက် Fresh or dried bananas (excl. plantains) နှင့် ၀၈၀၃၁၀၊ ကုန်စည်အမည်ဖော်ပြချက် Fresh or dried plantains ဟူ၍ နှစ်မျိုး ထပ်မံခွဲခြားထားပါသည်။ ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ခဲ့သည့် နိုင်ငံပေါင်း (၁၁၁) နိုင်ငံရှိပြီး အဓိကတင်ပို့ခဲ့သော နိုင်ငံများမှာ အီကွေဒေါ၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ကိုလံဘီယာ၊ ကော်စတာရီကာ၊ ဝွာတီမာလာ၊ နယ်သာလန်၊ အမေရိကန်၊ အိန္ဒိယ၊ ဂျာမဏီနှင့် ဟွန်ဒူးရပ် နိုင်ငံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အဆိုပါနှစ်အတွင်း အီကွေဒေါနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်သို့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃.၅၃) ဘီလီယံ တန်ဖိုးရှိ ငှက်ပျောတန်ချိန် (၆.၂) သန်း တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောတင်ပို့မှု အများဆုံးနိုင်ငံအဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အီကွေဒေါနိုင်ငံသည် ရုရှား၊ အမေရိကန်၊ နယ်သာလန်၊ ဆော်ဒီအာရေဗျ၊ တူရကီ၊ ချီလီနှင့် ဂျာမဏီနိုင်ငံများသို့ ငှက်ပျော အမြောက်အမြား တင်ပို့ခဲ့ပြီး ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ရုရှားနိုင်ငံသို့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၆၀၈.၆၁) သန်း တန်ဖိုးရှိ ငှက်ပျော မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁.၂၄) သန်းအထိ လည်းကောင်း၊ အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၆၀၀.၃၅) သန်း တန်ဖိုးရှိ ငှက်ပျောမက်ထရစ်တန်ချိန် (၁.၀၆) သန်းအထိ လည်းကောင်း အများဆုံးတင်ပို့ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဒုတိယတင်ပို့မှု အများဆုံးနိုင်ငံ (၂) နိုင်ငံဖြစ်သော ဖိလစ်ပိုင်နှင့်

ပုံ (၆) ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း ငှက်ပျောတင်ပို့မှု အများဆုံး နိုင်ငံများ ရင်းမြစ်။ WITS (World Bank)

ကိုလံဘီယာနိုင်ငံတို့သည် ငှက်ပျောတင်ပို့မှုမှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁.၂၃) ဘီလီယံ အသီးသီးရရှိခဲ့သော်လည်း ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည် ကိုလံဘီယာနိုင်ငံထက် ငှက်ပျောတန်ချိန် (၁၄,၆၁၀) ပိုမို တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ ထူးခြားမှုအနေဖြင့် ဝွာတီမာလာနိုင်ငံသည် ငှက်ပျောတန်ချိန် (၃.၁၇) သန်းအထိ တင်ပို့နိုင်ခဲ့သော်လည်း အဆိုပါ တင်ပို့မှုမှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁.၁၈) ဘီလီယံသာရရှိခဲ့ပါသည်။ ငှက်ပျောတင်ပို့မှု အများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံ၏ ဈေးကွက်ပိုင်ဆိုင်မှုသည် (၈၀) ရာခိုင်နှုန်းအထက်ရှိနေပြီး အီကွေဒေါတစ်နိုင်ငံတည်းပင် (၂၆.၄) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ဈေးကွက်အပေါ် လွှမ်းမိုးထားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ငှက်ပျော တန်ချိန် (၁၈,၁၆၂)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၇၁.၂) သန်း တင်ပို့နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် ကမ္ဘာ့အဆင့် (၁၅) အဖြစ်ရပ်တည်နိုင်ခဲ့ပြီး တရုတ်၊ ထိုင်းနှင့် မလေးရှားနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ-၆)

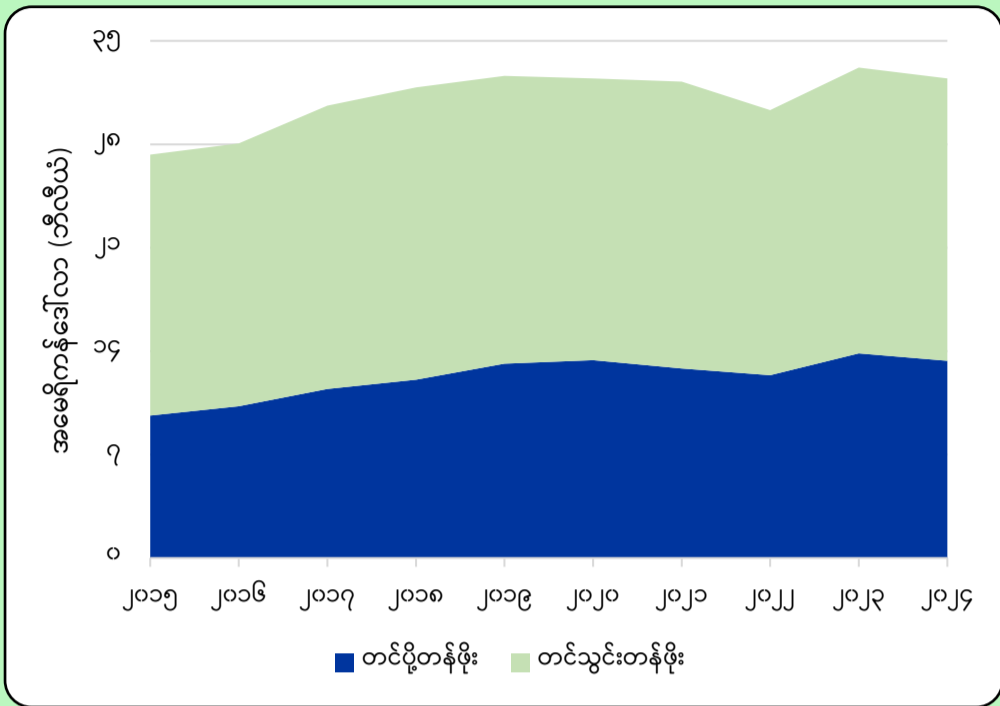
၁၈။ ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း ငှက်ပျောတင်သွင်းခဲ့သည့် နိုင်ငံပေါင်း (၁၂၁) နိုင်ငံရှိပြီး အဓိကတင်သွင်းခဲ့သောနိုင်ငံများမှာ EU ၊ အမေရိကန်၊ ဂျာမဏီ၊ ဂျပန်၊ နယ်သာလန်၊ တရုတ်၊ ပြင်သစ်၊ ယူကေ၊ အီတလီနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အဆိုပါနှစ်အတွင်း EU သည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃.၉၉) ဘီလီယံ တန်ဖိုးရှိ ငှက်ပျောတန်ချိန် (၅.၄၅) သန်းကို အီကွေဒေါ၊ ကိုလံဘီယာနှင့် ကော်စတာရီကာနိုင်ငံတို့မှ အများဆုံး ဝယ်ယူတင်သွင်းခဲ့ရာသဖြင့် ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောတင်သွင်းမှု အများဆုံးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယတင်သွင်းမှု အများဆုံးဖြစ်သည့် အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ဝွာတီမာလာ၊ အီကွေဒေါ၊ ကော်စတာရီကာ၊ ကိုလံဘီယာနှင့် ဟွန်ဒူးရပ်နိုင်ငံတို့မှ အဓိကတင်သွင်းခဲ့ပြီး တင်သွင်းမှုအနေဖြင့် ငှက်ပျောတန်ချိန် (၅.၂၄) သန်း၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃.၂၃) ဘီလီယံဖိုးတင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ငှက်ပျော တင်သွင်းမှုအများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ငှက်ပျောဈေးကွက်တွင်ရှိသော ငှက်ပျောများ၏ (၇၂) ရာခိုင်နှုန်း

ပုံ (၇) ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း ငှက်ပျောတင်သွင်းမှု အများဆုံးနိုင်ငံများ ရင်းမြစ်။ WITS (World Bank)

ကျော်ကို နှစ်စဉ် ဝယ်ယူတင်သွင်းနေရပြီး EU အနေဖြင့် (၂၀.၈၈) ရာခိုင်နှုန်း၊ အမေရိကန်နိုင်ငံအနေဖြင့် (၁၉.၉၁) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ဝယ်ယူတင်သွင်းနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ-၇)

၁၉။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း ငှက်ပျောကုန်သွယ်မှုအခြေအနေများကို လေ့လာရာတွင် ငှက်ပျောတင်သွင်းမှုတန်ဖိုးသည် တင်ပို့မှုထက် သိသိသာသာ များပြားနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ငှက်ပျောသည် သဘာဝအရ ပုပ်သိုးပျက်စီးလွယ်သောပစ္စည်း

ပုံ (၈) နှစ်အလိုက် ငှက်ပျော တင်ပို့၊ တင်သွင်းမှု အခြေအနေ ရင်းမြစ်။ WITS (World Bank)

ဖြစ်သောကြောင့် ကုန်သွယ်မှုပြုလုပ်ရာတွင် ၎င်းကို အအေးခန်း စနစ်များဖြင့် စနစ်တကျသယ်ဆောင်ရသဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင် စရိတ်မြင့်မားခြင်း၊ အာမခံစရိတ်များထည့်သွင်းရခြင်းနှင့် ကုန် သွယ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက် တန်ဖိုးများထပ်တိုးခြင်းစသည် တို့ကြောင့် တင်သွင်းမှုတန်ဖိုးကို တွက်ချက်ရာတွင် မူရင်း FOB တန်ဖိုးအပြင် အဆိုပါ CIF (Cost, Insurance, Freight) စရိတ် များပါ ထပ်မံပေါင်းထည့်ရသည့်အတွက် ယခုကဲ့သို့ များပြားနေ ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါနှစ်ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း ငှက် ပျော တင်ပို့မှု အများဆုံးနှစ်မှာ ၂၀၂၃ ခုနှစ်ဖြစ်ပြီး အမေရိကန် ဒေါ်လာ (၁၃.၈၅) ဘီလီယံဖိုး တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ တင်ပို့မှု အနည်းဆုံးနှစ်မှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ဖြစ်ပြီး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၉.၆၄) ဘီလီယံသာ တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ တင်သွင်းမှုအနေဖြင့် ၂၀၁၈

ခုနှစ်သည် ငှက်ပျောတင်သွင်းမှု အများဆုံးနှစ်ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ်သည် တင်သွင်းမှုအနည်းဆုံးနှစ် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ငှက်ပျော တင်ပို့မှုသည် ၂၀၂၃ ခုနှစ်ထက် အနည်းငယ် ကျဆင်းခဲ့သော်လည်း တင်ပို့မှုအနေဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၃.၃၅) ဘီလီယံဖိုး၊ တင်သွင်းမှုအနေဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၉.၁၁) ဘီလီယံ အသီးသီးရှိခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၈)

(ဃ) ကမ္ဘာ့ငှက်ပျော ဈေးကွက်အခြေအနေ

အီကွေဒေါနိုင်ငံ၏ ဈေးကွက်အခြေအနေ

၂၀။ အီကွေဒေါနိုင်ငံသည် ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ငှက်ပျောသေတ္တာပေါင်း (၂၆၄) သန်း တင်ပို့ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အနက် (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းကို ဥရောပသို့လည်းကောင်း၊ (၁၉) ရာခိုင်နှုန်းကို ရုရှားသို့လည်းကောင်း၊ (၁၃) ရာခိုင်နှုန်းကို အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသသို့ လည်းကောင်း အသီးသီး တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ်၏ ပထမလေးလပတ်တွင် အီကွေဒေါနိုင်ငံသည် ငှက်ပျောသေတ္တာပေါင်း (၁၃၇.၁၂) သန်းအထိ တင်ပို့နိုင်ခဲ့သဖြင့် တင်ပို့မှု (၃.၂၁) ရာခိုင်နှုန်း တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။ ကောင်းမွန်သော ရာသီဥတုအခြေအနေကြောင့် ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်ခဲ့ပြီး တစ်သေတ္တာလျှင် (၉.၄၆) ယူရို ရရှိခဲ့ပါသည်။ အခြားငှက်ပျောထုတ်လုပ်သောနိုင်ငံများ၏ အခက်အခဲ များကြောင့် ဝယ်လိုအား မြင့်တက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ရုရှား၊ တရုတ်နှင့် အရှေ့အာရှဈေးကွက်များကို ပိုမိုခိုင်မာလာအောင် တည်ဆောက်လျက်ရှိပါသည်။ အီကွေဒေါနိုင်ငံသည် ငှက်ပျောအဓိက တင်ပို့နေသော နိုင်ငံဖြစ်သဖြင့် ဆိပ်ကမ်းလုံခြုံရေးကို အဓိက ဦးစားပေးလျက်ရှိပြီး အဆင့်မြင့်နည်းပညာများဖြင့် စနစ်တကျဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် အပင်ကျန်းမာရေးအတွက် လည်း ဒရုန်းများ၊ ဇီဝနည်းပညာများ အသုံးပြုကာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသောကြောင့် နှစ်စဉ်တိုးတက်မှုနှုန်း (၃) ရာခိုင်နှုန်းမှ (၅) ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်နိုင်ကြောင်း မျှော်မှန်းထားကြပါသည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ဈေးကွက်အခြေအနေ

၂၁။ အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ငှက်ပျောသီးအများဆုံး တင်သွင်းစားသုံးသည့် နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ပြည်တွင်းစိုက်ပျိုးမှုမှာ ဟာပိုင်ယီနှင့် ဖလော်ရီဒါပြည်နယ်များတွင် အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရှိသောကြောင့် စားသုံးမှု၏ (၉၅) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို ဝွာတီမာ လာ၊ အီကွေဒေါနှင့် ကော့စတာရီကာနိုင်ငံများမှ တင်သွင်းလျက်ရှိပါသည်။ Dole၊ Chiquita နှင့် Del Monte ကဲ့သို့သော ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများက ဈေးကွက်ကို လွှမ်းမိုးထားပြီး အော်ဂဲနစ်ငှက်ပျော ဝယ်လိုအားမြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် နယ်ပယ်အလိုက် ပြိုင်ဆိုင်

မှုများ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိပါသည်။ ၎င်းပျော့သီးကို အသင့်စားမှန်များ၊ ဖျော်ရည်များ၊ ကလေးအစားအစာနှင့် မုန့်ဖုတ်ပစ္စည်းများ အထိ တန်ဖိုးမြင့်ထုတ်ကုန်များအဖြစ် အသုံးချနေခြင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော အဆာပြေအစားအစာအဖြစ် စားသုံးလိုခြင်း နှင့် e-Commerce ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခြင်းတို့ကြောင့် ဝယ်လိုအား တသမတ်တည်း မြင့်တက်လျက်ရှိပါသည်။ သို့သော် ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်မှု၊ ဖျူစေရီယမ်ပင်ညှိုးရောဂါကျရောက်မှု၊ ကုန်ကျစရိတ်များ မြင့်တက်မှုနှင့် ဆိပ်ကမ်းပိတ်ဆို့မှုများကြောင့် ထောက်ပံ့ ရေးကွင်းဆက်တွင် စိန်ခေါ်မှုများရှိနေပြီး ယင်းအချက်များက ဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။

တရုတ်နိုင်ငံ၏ ဈေးကွက်အခြေအနေ

၂၂။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ ၎င်းပျော့ဈေးကွက်သည် စားသုံးမှုနှင့် ထုတ်လုပ်မှုကြား ကွာဟချက်ကြီးမားစွာရှိနေသည့် ဈေးကွက်တစ်ခု အဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေပါသည်။ ပြည်တွင်း၎င်းပျော့စားသုံးမှုပမာဏသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ပြောင်းလဲမှုမရှိ သလောက် ဖြစ်သည့်အတွက် ၂၀၂၆ ခုနှစ်တွင် ပြည်တွင်းစားသုံးမှုပမာဏသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၀.၃) သန်းဖြင့် တည်ငြိမ်နေ မည်ဟု ခန့်မှန်းကြပါသည်။ တစ်ဖက်တွင် ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်မှုသည် ပျမ်းမျှတိုးတက်မှုနှုန်း (၁.၄) ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ကြီးထွားလျက် ရှိသည့်အတွက် ၂၀၂၆ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၃.၅) သန်းအထိ တိုးမြင့်ထုတ်လုပ်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၂၆ ခုနှစ်တွင် တရုတ်နိုင်ငံသည် ၎င်းပျော့ကို ပြည်တွင်းစားသုံးမှုထက် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၃.၂) သန်းခန့် ပိုမိုထုတ်လုပ်နိုင်ဖွယ် ရှိနေ သည့်အတွက် ပြည်ပ၎င်းပျော့ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရန် အလားအလာ ရှိနေပါသည်။ သို့သော် တရုတ်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်း ၎င်းပျော့တင်သွင်းသောနိုင်ငံဖြစ်ပြီး ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၉၀၇.၆) သန်းတန်ဖိုးရှိ ၎င်းပျော့သီးများကို ဖိလစ်ပိုင်၊ ဗီယက်နမ်၊ အီကွေဒေါနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံများမှ အဓိကတင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ၎င်းပျော့ဈေးကွက် သည် ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်မှု ဖူလုံလာသော်လည်း အရည်အသွေး၊ မျိုးကွဲနှင့် ဈေးနှုန်းယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှုတို့အပေါ် မူတည်၍ ပြည်ပ တင်သွင်းမှုကို ဆက်လက်မီခိုနေရဆဲဖြစ်ပြီး အနာဂတ်တွင် ပိုလျှံထုတ်လုပ်မှုကို ပြည်ပတင်ပို့သည့် မဟာဗျူဟာသို့ ကူးပြောင်းသွား နိုင်သည့် အလားအလာကို မြင်တွေ့ရပါသည်။

ကော်စတာရီကာနိုင်ငံ၏ ဈေးကွက်အခြေအနေ

၂၃။ စိုက်ပျိုးရေးယာချဲ့ထွင်ခြင်းမရှိဘဲ ထုတ်လုပ်မှုတိုးစေရေးကိုသာ အဓိက အလေးထားလျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ထုတ် လုပ်မှု (၁.၁) ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းခဲ့ပြီးနောက် ၂၀၂၅ ခုနှစ်တွင်လည်း ပုံမှန်မဟုတ်သော မိုးရွာသွန်းမှုကြောင့် နောက်ထပ် (၅) ရာခိုင် နှုန်း ကျဆင်းနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ ကော်စတာရီကာနိုင်ငံသည် ၎င်းတို့၏ ၎င်းပျော့များကို တင်ပို့ရာတွင် အဓိက အားဖြင့် EU သို့ (၄၇) ရာခိုင်နှုန်း၊ အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ (၃၃) ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုက်ရိုက်တင်ပို့ကြပါသည်။ EU သို့ တင်ပို့ရာတွင် ၎င်းပျော့တစ်သေတ္တာလျှင် (၁၆.၆၉) ယူရိုဝန်းကျင် ဈေးနှုန်းရရှိခဲ့ပြီး ယခင်နှစ်ထက် ပိုမိုများပြားစွာ ရရှိခဲ့ပါသည်။ စာချုပ်များ ချုပ်ဆိုထားရှိသော်လည်း ၎င်းပျော့စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ ရရှိသောဈေးမှာ ၎င်းတို့၏ အမှန်တကယ် ကုန်ကျသော ထုတ်လုပ်မှု စရိတ်ကို မကာမိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါတောင်သူများအတွက် ဖျူစေရီယမ်ရောဂါ TR4 ၏ ခြိမ်းခြောက်မှု သည်လည်း စိုးရိမ်စရာ အခြေအနေတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်ရှိနေပါသေးသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ဈေးကွက်အခြေအနေ

၂၄။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ၎င်းပျော့သီးတင်ပို့မှုသည် Maharashtra ပြည်နယ်ရှိ Jalgaon နှင့် Solapur ဒေသများကဲ့သို့သော ၎င်းပျော့ အဓိကထုတ်လုပ်ရာဒေသများမှ ပုံမှန်တင်ပို့မှုများ ဆက်လက်ရှိနေသည့်အတွက် ၂၀၂၅ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းအထိ ခိုင်မာမှု ရှိပါသည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသမှ ပုံမှန်ဝယ်လိုအားရှိနေခြင်းနှင့် EU ဝယ်လက်များ၏ စိတ်ဝင်စားမှု မြင့်တက်လာခြင်းတို့ကြောင့် ၂၀၂၅ ခုနှစ်ဒုတိယသုံးလပတ်အတွင်း တင်ပို့မှုပမာဏ (၁၅) ရာခိုင်နှုန်းခန့် မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ တောင်သူများအနေဖြင့် ၎င်းပျော့ တစ်ကီလိုလျှင် (၀.၁၉) မှ (၀.၂၆) ယူရိုကြား ရရှိနေပြီး အစောပိုင်းကာလတွင် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများရှိခဲ့သော်လည်း တင်ပို့ မှု အရည်အသွေးမှာ ယခင်အတိုင်း ကျဆင်းသွားခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ပို့ကုန်လုပ်ငန်းရှင်များသည် ရုရှားနိုင်ငံမှ ဝယ်လိုအားများ အသစ်ထပ်မံ ရရှိလာသောကြောင့် ၎င်းပျော့တင်ပို့မှု အရှိန်အဟုန်ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်မည် ဟု ယုံကြည်နေကြပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် Kaveri Kanchan နှင့် Kaveri Vamanan ကဲ့သို့သော ၎င်းပျော့မျိုးကွဲများကို National Research Centre for Bananas မှ ဖန်တီးပေးခဲ့ရာ ထိုကဲ့သို့သော သုတေသနဆောင်ရွက်မှုများကို ဆက်လက်ဆောင်

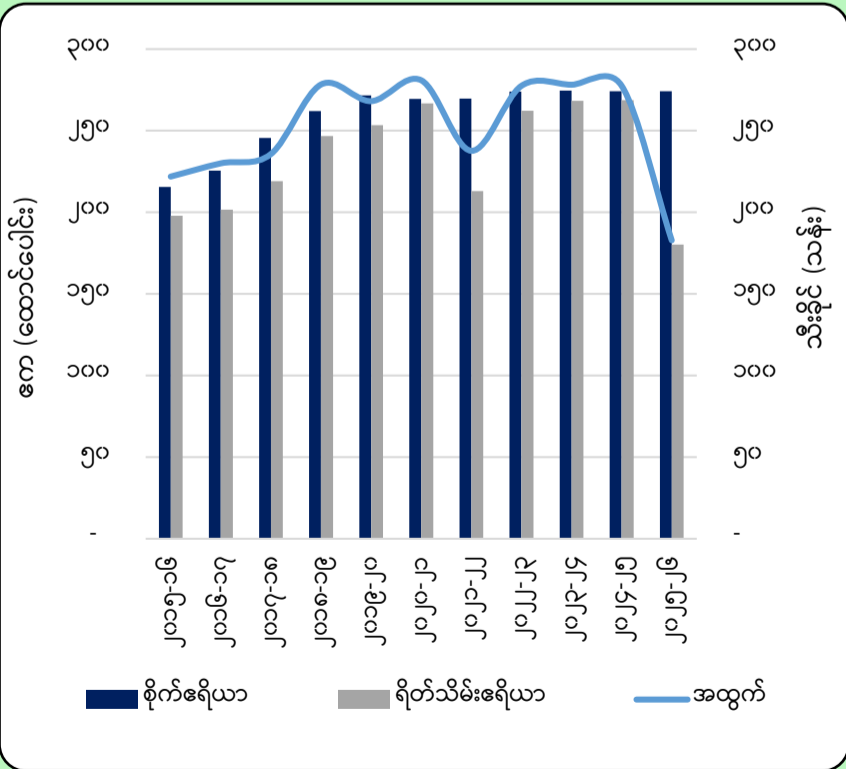
ရွက်ပေးခြင်းဖြင့်လည်း ငှက်ပျော၏ အရည်အသွေးနှင့် ခံနိုင်ရည်အားကို ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေနိုင်မည်ဟု မျှော်မှန်းထားကြပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ငှက်ပျောသည် ပုံမှန်ရောင်းလိုအားရှိနေသည့်အပြင် အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသမှ ဝယ်လိုအား ဆက်လက်ရှိနေခြင်းနှင့် အခြားနိုင်ငံရပ်ခြားများမှ ဝယ်လိုအားမြင့်တက်လာခြင်းတို့ကြောင့် ဈေးကွက်အခွင့်အလမ်းသစ်များ ပိုမိုရရှိလာကာ တင်ပို့မှုအနေဖြင့် ၂၀၂၆ ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလများအထိ ခိုင်မာမှုရှိနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။

(င) မြန်မာ့ငှက်ပျော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှင့် အကျိုးအမြတ်ရရှိမှု

၂၅။ ငှက်ပျောသီးသည် မြန်မာနိုင်ငံသားတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဆက်စပ် ယှဉ်တွဲနေသော သီးနှံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာအရ ငှက်ပျောသည် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပြီး စေ့စပ်တောင်းရမ်းပွဲများ၊ မင်္ဂလာဆောင်များ၊ အလှူပွဲများ၊ ရှင်ပြုနားသပွဲများ၊ ဘုရားပွဲများ၊ နတ်ပွဲများ၊ ဇာတ်သဘင်များ၊ အိမ်တက်မင်္ဂလာများ၊ ပွဲလမ်းသဘင်များ မကျင်းပမီ နတ်ပူဇော်ပသမှုများ စသဖြင့် အခန်းကဏ္ဍ အများအပြားတွင် ပါဝင်နေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေသငှက်ပျောမျိုးများ၊ စီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးနေသောမျိုးများ များပြားစွာရှိပြီး ထင်ရှားသော ငှက်ပျောမျိုးများမှာ သီးမွေးငှက်ပျော (ခွံစိမ်း)၊ သီးမွေး (ခွံဝါ)၊ ဖီးကြမ်း၊ ကျောက်စိမ်းဖီးကြမ်း၊ ရွှေနီ၊ ရခိုင်၊ ငှက်ပျောချဉ်၊ ရွှေဝါ၊ နံသာပု၊ ဝက်မလွတ်၊ ဗျပ်ပြည့် (ခ) လင်ပန်းပြည့်၊ ထောပတ်ငှက်ပျော၊ ဆင်စွယ်ငှက်ပျော၊ ငှက်ပျောသူငယ်စာ၊ အစွရေးငှက်ပျောနှင့် သုံးလုံးတစ်ပိဿာတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

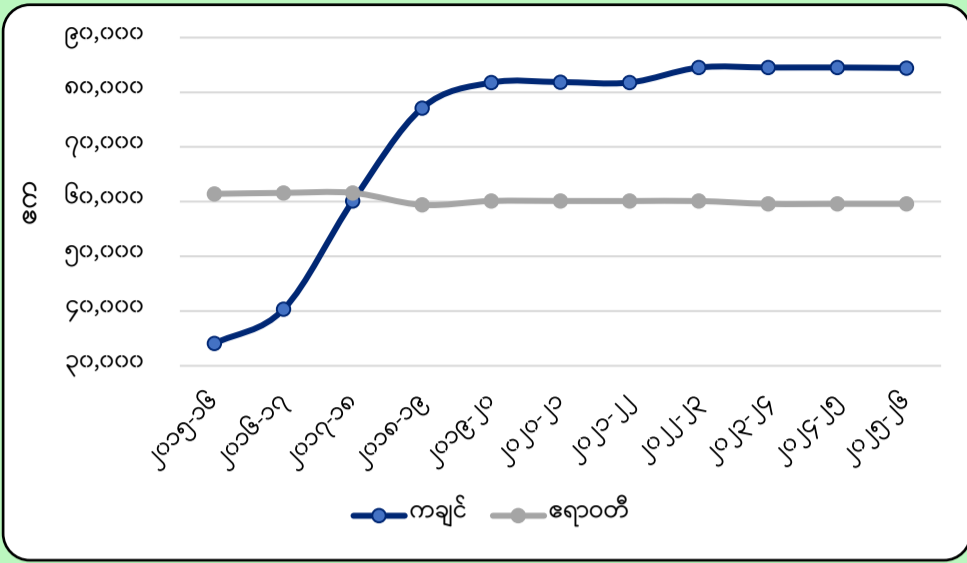
၂၆။ ငှက်ပျောသည် မိုးများပြီး အလွန်အေးသော ရာသီဥတုမှလွဲ၍ အချိန်အခါမရွေး စိုက်ပျိုးနိုင်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် မိုးဦးကျကာလဖြစ်သော မေလတွင် အများဆုံး စိုက်ပျိုးတတ်ကြပါသည်။ ယခင်က မိရိုးဖလာနည်းစနစ်များဖြင့် သားတက်ခွဲ၍ စိုက်ပျိုးခဲ့ကြသော်လည်း ပြည်ပဈေးကွက်အခွင့်အလမ်းများရရှိလာပြီးနောက် Tissue Culture နည်းဖြင့် မျိုးပွားထားသော ငှက်ပျောမျိုးများကို စီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးလာကြပါသည်။ တစ်သျှူးငှက်ပျောများကို တစ်နှစ်ပတ်လုံး စိုက်ပျိုးနိုင်သည့်အတွက် ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်ပေါ်မူတည်၍ ချိန်ညှိစိုက်ပျိုးကြပြီး သီးမွေးခွံဝါနှင့် ကျောက်စိမ်းဖီးကြမ်းတို့သည် စိုက်ပျိုးမှုအများဆုံး တစ်သျှူးငှက်ပျောမျိုးများဖြစ်ကြပါသည်။ ပြည်ပပို့ကုန် ဈေးကွက်အတွက် ရည်ရွယ်စိုက်ပျိုးကြသော တစ်သျှူးငှက်ပျောမျိုးများသည် တစ်ခါစိုက်ပျိုးပြီးပါက မိခင်ပင်အပြင် သားဆက် (၂) ဆက်အထိ သီးခိုင်အရည်အသွေးမကျဆင်းစေဘဲ ခူးဆွတ်နိုင်သဖြင့် တောင်သူများအတွက် တစ်ကြိမ်အရင်းအနှီး စိုက်ထုတ်ပြီးပါက (၃) ရာသီအထိ ဝင်ငွေပြန်လည်ရရှိစေနိုင်သော သီးနှံဖြစ်ပါသည်။

၂၇။ ငှက်ပျောကို မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားတွင် စိုက်ပျိုးကြပြီး စီးပွားဖြစ် အများဆုံး စိုက်ပျိုးသောဒေသများမှာ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုများသည် ပြည်ပဈေးကွက်အခွင့်အလမ်းများ ပေါ်ပေါက်လာသောကြောင့် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်ထိ နှစ်စဉ် တိုးတက်မှုများရှိခဲ့သော်လည်း ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်မှစတင်၍ စိုက်ပျိုးဧရိယာတိုးချဲ့မှုများ ရပ်တန့်သွားခဲ့ပြီး ယခင်စိုက်ပျိုးဧရိယာအတိုင်းသာ ဆက်လက်ထုတ်လုပ်နေကြရပါသည်။ အထူးသဖြင့် နယ်စပ်မှတစ်ဆင့် တရုတ်နိုင်ငံဈေးကွက်သို့ အဓိကတင်ပို့နေသော ကချင်ပြည်နယ်မှ တစ်သျှူးငှက်ပျောများသည် နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးအခြေအနေများကြောင့် ငှက်ပျောခိုင်ရိတ်သိမ်းမှုကို လျော့ချလိုက်ရသည့်အတွက် ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ရိတ်သိမ်းဧရိယာ သိသိသာသာ ကျဆင်းသွားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် ငှက်ပျောသည် ပြည်ပဈေးကွက်တစ်ခုတည်းကိုသာ အဓိကအားထားနေရသော သီးနှံတစ်ခုမဟုတ်ဘဲ ပြည်တွင်းဈေးကွက်အခိုင်အမာရှိနေသည့်အပြင် ငှက်ပျောတင်ပို့မှုများလည်း အနည်းငယ် ပြန်လည်အသက်ဝင်လာခဲ့သည့်အတွက် ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ်မှစတင်၍ ထုတ်လုပ်မှု ပြန်လည်အားကောင်းလာခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၅-၂၀၂၆ ဘဏ္ဍာနှစ် (ဒီဇင်ဘာလအထိ) ရရှိသော ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များအရ ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးဧရိယာမှာ ယခင်နှစ်ထက် အနည်းငယ်မျှ မြင့်တက်လာခဲ့သော်လည်း ကချင်ပြည်နယ်

ပုံ (၉) နှစ်အလိုက် မြန်မာ့ငှက်ပျော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေရင်းမြစ်။ ကြေးတိုင်နှင့်မြေစာရင်းဦးစီးဌာန

တွင် စိုက်ပျိုးရေးဇုန် (၂၂.၁၃) ရာခိုင်နှုန်းသာ ရိတ်သိမ်းပြီးခြင်းနှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် စိုက်ပျိုးရေးဇုန် (၃၃.၄) ရာခိုင်နှုန်းထိ ရိတ်သိမ်းရန် ကျန်ရှိနေသေးခြင်းစသည်တို့ကြောင့် ငှက်ပျောအထွက် ကျဆင်းနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ-၉)

ပုံ (၁၀) ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုများသောဒေသနှစ်ခု၏ စိုက်ပျိုးရေးဇုန် နှိုင်းယှဉ်ချက်
ရင်းမြစ်။ ကြေးတိုင်နှင့်မြေစာရင်းဦးစီးဌာန

၂၈။ ယခင်က ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးမှု အများဆုံးဒေသမှာ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ကချင်ပြည်နယ်တွင် တစ်သျှူးငှက်ပျောများကို ဘိန်းအစားထိုးသီးနှံအဖြစ် စိုက်ပျိုးခဲ့ရာမှ ပြည်ပဈေးကွက်ပါ ရရှိလာခဲ့သည့်အတွက် ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးရေးဇုန်များသည် နှစ်စဉ် တိုးတက်လာခဲ့ပြီး ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် စိုက်ပျိုးရေးဇုန် အများဆုံးဖြစ်သော ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးကို အမီလိုက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်မှစတင်၍ ကချင်ပြည်နယ်သည် ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးမှု အများဆုံးဒေသဖြစ်လာခဲ့ပြီး နှစ်စဉ် စိုက်ပျိုးရေးဇုန် အနည်းငယ်စီ တိုးတက်ခဲ့သော်လည်း ကုန်သွယ်မှု အဟန့်အတားများကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးဇုန်ကို တိုးချဲ့ခြင်း မပြုဘဲ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြပါသည်။ (ပုံ-၁၀)

၂၉။ ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးရာတွင် အပင်၏အရွယ်အစားပေါ်မူတည်၍ ပင်ကြားတန်းကြားကို အမျိုးမျိုးချိန်ညှိစိုက်ပျိုးကြသော်လည်း တောင်သူအသုံးအများဆုံး ပင်ကြားတန်းကြား အကွာအဝေးမှာ (၇) ပေပတ်လည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ဧကလျှင် ငှက်ပျောပင်ပေါင်း (၉၀၀) ခန့် ဝင်ဆန့်အောင် စိုက်ပျိုးနိုင်ပြီး အချို့တောင်သူများမှာမူ အပင် (၁,၄၀၀) ဝန်းကျင်ခန့်အထိ ဝင်ဆန့်အောင် စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြပါသည်။ ငှက်ပျောသည် အပင်အမျိုးအစားပေါ်မူတည်၍ အနည်းဆုံး (၅) လမှ အများဆုံး (၁၁) လအကြာတွင် ဝင်ငွေပြန်လည်ရရှိနိုင်သော သီးနှံဖြစ်ပါသည်။ ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးရန်အတွက် တစ်ဧကကုန်ကျစရိတ်သည် မိမိတို့လိုချင်သော ငှက်ပျောအရည်အသွေးပေါ်မူတည်၍ ပြုစုပုံကွာခြားသည့်အတွက် အနည်းငယ် ကွဲပြားမှုရှိနိုင်ပါသည်။

ဇယား (၁) ငှက်ပျောစိုက်တောင်သူများ၏ တစ်ဧက အကျိုးအမြတ်ရရှိမှု အခြေအနေ

ကုန်ကျစရိတ် (ကျပ်/ဧက)	ဝင်ငွေ (ကျပ်/ဧက)	အမြတ်ငွေ (ကျပ်/ဧက)	အထွက်နှုန်း (ခိုင်/ဧက)	တောင်သူရဈေး (ကျပ်/ခိုင်)	အရင်းကြေးဈေးနှုန်း (ကျပ်/ခိုင်)	အရင်းကြေးအထွက်နှုန်း (ခိုင်/ဧက)
၂,၀၅၈,၀၀၀	၅,၂၀၀,၀၀၀	၃,၁၄၂,၀၀၀	၁၃၀၀	၄,၀၀၀	၁,၅၈၃	၅၁၅

ရင်းမြစ်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန

၃၀။ ယေဘုယျအားဖြင့် ငှက်ပျော တစ်ဧကစိုက်ပျိုးရန်အတွက် ပျိုးပင်၊ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ နွားချေး၊ မှိုသတ်ဆေး၊ ဝါး စသည့်သွင်းအားစုကုန်ကျစရိတ်များအပါအဝင် ပေါင်းရှင်းခြင်း၊ မြေဩဇာကျွေးခြင်း၊ ရေသွင်းခြင်း၊ ဆေးဖြန်းခြင်း၊ ပင်ခြေအုပ်ခြင်း၊ အသီးခူးခြင်း၊ တိုင်ထောက်ခြင်း စသည်တို့အတွက် လုပ်သားငှားရမ်းခ စုစုပေါင်းမှာ (၂,၀၅၈,၀၀၀) ကျပ် ကုန်ကျပြီး စုစုပေါင်းဝင်ငွေ ပြန်လည်ရရှိမှုမှာ (၅,၂၀၀,၀၀၀) ကျပ် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငှက်ပျောစိုက်တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကလျှင် အမြတ်ငွေ (၃,၁၄၂,၀၀၀) ကျပ် ရရှိနေပြီး ထိုအမြတ်ပမာဏသည် တစ်ဧကကုန်ကျစရိတ်ထက် (၂.၅) ဆခန့် ပိုမိုများပြားနေပါသည်။ ထို့ပြင် တစ်ဧကလျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ငှက်ပျောခိုင်ပေါင်း (၁,၃၀၀) ထွက်ရှိသည့်အတွက်လည်း တစ်ခိုင်လျှင် (၁,၅၈၃) ကျပ်နှုန်း ရရှိရုံဖြင့် အရင်းအနှီးများကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် လက်ရှိတွင် ငှက်ပျောစိုက်တောင်သူများသည် ပျမ်းမျှ တစ်ခိုင်လျှင် (၄,၀၀၀) ကျပ်နှုန်း ရရှိနေသောကြောင့် ငှက်ပျောတစ်ခိုင်အတွက် (၂,၄၁၇) ကျပ်နှုန်း အမြတ်ပိုမိုရရှိနေပါသည်။ ထို့အတူပင် လက်ရှိဈေးနှုန်းအတိုင်း ကုန်ကျစရိတ် ကာမိစေရန်အတွက် တစ်ဧကလျှင် အနည်းဆုံး ငှက်ပျောခိုင် (၅၁၅) ခိုင်သာ ထွက်ရှိရန် လိုအပ်သောကြောင့် အထွက်နှုန်း ထက်ဝက်ခန့် ကျဆင်းသွားသည့်တိုင်အောင် အရှုံးမပေါ်နိုင်သည့် အနေအထားတွင် ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငှက်ပျောစိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းသည် တောင်သူများအတွက် ဈေးနှုန်းအတက်အကျနှင့် အထွက်နှုန်းကျဆင်းမှုဒဏ်ကို အထိုက်အလျောက်ခံနိုင်ရည်ရှိသော အကျိုးအမြတ်များပြားသည့် လုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ (ဇယား-၁)

၃၁။ ပြည်ပဈေးကွက်အတွက် ရည်ရွယ်ထုတ်လုပ်သော တစ်သျှူးငှက်ပျောများကို ပင်ကြား (၆) ပေ၊ တန်းကြား (၈) ပေဖြင့် တစ်

ဧကလျှင် ပျိုးပင်ပေါင်း (၈၀၀) ခန့် စိုက်ပျိုးကြပြီး သတ်မှတ်စံချိန်စံညွှန်းများအတိုင်း ရရှိအောင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ကြရသဖြင့် တစ်ဧကကုန်ကျစရိတ်သည် အခြားငှက်ပျောများ စိုက်ပျိုးခြင်းထက် ပိုမိုမြင့်မားပါသည်။ တစ်ဧကကုန်ကျစရိတ်အနေဖြင့် မြေပြုပြင်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးပြုစုခြင်း၊ သွင်းအားစုဝယ်ယူခြင်း၊ အိတ်စွပ်ခြင်း၊ ခူးဆွတ်ခြင်း၊ ဈေးကွက်ရောက်သည်အထိ သယ်ယူပို့ဆောင်ခများ အပါအဝင် စုစုပေါင်း ကုန်ကျစရိတ် (၁၅,၀၀၀,၀၀၀) ကျပ်ခန့် ကုန်ကျပြီး တစ်ဧကလျှင် ငှက်ပျော တန်ချိန် (၁၃) တန်ခန့် ထွက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ဧကဝင်ငွေအဖြစ် (၂၃,၄၀၀,၀၀၀) ကျပ်ခန့် ရရှိပြီး အကျိုးအမြတ်အနေဖြင့် တစ်ဧကလျှင် (၈,၄၀၀,၀၀၀) ကျပ်ခန့် ပြန်လည်ရရှိနိုင်သည့် အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုများပြားသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

(စ) မြန်မာ့ငှက်ပျော စားသုံးမှုနှင့် သုံးစွဲမှု

၃၂။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငှက်ပျောသီးကို ရှေးယခင်ကတည်းကပင် နည်းမျိုးစုံဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ကြပြီး ယနေ့ခေတ်တွင် ငှက်ပျောသီးဖြင့် ရိုးရာမုန့်မျိုးစုံ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းများတွင် အသုံးပြုခြင်း၊ တန်ဖိုးမြှင့် မုန့်ပဲသရေစာများ ထုတ်လုပ်ခြင်းစသဖြင့် အများအပြား ထုတ်လုပ်အသုံးပြုနေကြပါသည်။ ငှက်ပျောသီးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းသည် သီးနှံတစ်မျိုးတည်းသာ ရရှိရုံမျှမက ငှက်ပျောအူ (ငှက်ပျောပင်စည်)၊ ငှက်ပျောဖက် (ငှက်ပျောအလက်)၊ ငှက်ပျောဖူး၊ ငှက်ပျောသားတက်စသည့် ဘေးထွက်ပစ္စည်းများပါ အသုံးဝင်ပြီး ဈေးကွက်ရှိသည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ နေရာအနှံ့အပြားရှိ နေအိမ်ခြံဝင်းများ၊ မြေလွတ်မြေလပ်များနှင့် ယာတောများတွင်ပါ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြပါသည်။

၃၃။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငှက်ပျောသီးကို ရိုးရာမုန့်လုပ်ငန်းများတွင် အများအပြား အသုံးပြုပြီး ထင်ရှားသော မြန်မာ့ရိုးရာငှက်ပျောမုန့်များမှာ ငှက်ပျောသီးဆွန်းမကင်း၊ အုန်းနို့ငှက်ပျောပေါင်း၊ ငှက်ပျောပူတင်း၊ ငှက်ပျောကောက်ညှင်းထုပ်၊ ငှက်ပျောသီးမုန့်ဖက်ထုပ်၊ သာကူငှက်ပျောသီးမုန့်၊ အုန်းပေါင်းငှက်ပျောကြော်၊ ငှက်ပျောပျားပအုံး၊ ငှက်ပျောသီးမုန့်၊ ငှက်ပျောသီးရွှေကြည်စသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့ပြင် ကျေးလက်ဒေသများတွင် အိမ်တွင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအဖြစ်လည်း ရှေးယခင်ကပင် ငှက်ပျောသီးအခြေခံမုန့်လုပ်ငန်းများကို တည်ထောင်ခဲ့ကြပြီး ငှက်ပျောသီးအစိမ်းကြော်၊ ငှက်ပျောသီးအမှည့်ကြော်၊ ငှက်ပျောခြောက်၊ ငှက်ပျောကိတ်၊ ပျားရည်ငှက်ပျောပေါင်း၊ ငှက်ပျောလုံးကြော်စသည့် သရေစာမုန့်များအဖြစ်လည်း ရောင်းချခဲ့ကြပါသည်။ ယခုအခါ နည်းပညာတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ ထုပ်ပိုးမှုစနစ်များကို အဆင့်မြှင့်တင်ပြီး အရသာ ပိုမိုကောင်းမွန်သောမုန့်များကို ထုတ်လုပ်၍ ကုန်တိုက်များ၊ Mini Mart များတွင်ပါ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချလာကြပါသည်။

၃၄။ ထိုမျှမက ငှက်ပျောအူသည်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသားတိုင်း နှစ်သက်စွာ စားသုံးကြသော မုန့်ဟင်းခါးချက်ပြုတ်ရာတွင် မရှိမဖြစ် ထည့်သွင်းရသည့် ပါဝင်ပစ္စည်းတစ်ခု ဖြစ်သဖြင့် နေ့စဉ် ဝယ်လိုအား ရှိနေပြီး ဈေးကွက်အခိုင်အမာ ရရှိထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငှက်ပျောအူကို သုတ်ခြင်း၊ ချက်ပြုတ်ခြင်းဖြင့်လည်း အရသာရှိစွာ စားသုံးလေ့ရှိကြသည့်အတွက် ငှက်ပျောအူကို စည်သွပ်ဗူးများအဖြစ် လည်းကောင်း၊ ငှက်ပျောအူခြောက်များအဖြစ် လည်းကောင်း ထုတ်လုပ်ပြီး တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန်တစ်ခုအဖြစ် ဈေးကွက်အတွင်း ဖြန့်ဖြူးရောင်းချလျက်ရှိကြပါသည်။ ထို့အတူ အခြားဘေးထွက်ပစ္စည်းများဖြစ်သော ငှက်ပျောဖူးများကို အိမ်ရှင်မများ ဟင်းချက်ပြုတ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ငှက်ပျောဖက်များကို မုန့်များပြုလုပ်ရောင်းချရန်နှင့် ထုပ်ပိုးရာတွင် အသုံးပြုရန်အတွက် လည်းကောင်း၊ ငှက်ပျောသားတက်များကို မျိုးပွားရန်အတွက်လည်းကောင်း အသုံးပြုကြသည့်အတွက် ဈေးကွက်ဝင်ပစ္စည်းများအဖြစ် ပြန်လည်ရောင်းချနိုင်ပါသည်။

(ဆ) မြန်မာ့ငှက်ပျောဈေးကွက်အခြေအနေ

၃၅။ ပြည်တွင်းငှက်ပျောဈေးကွက်သည် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဝယ်လိုအားရှိပြီး ဝါခေါင်လနှင့် သီတင်းကျွတ်လကဲ့သို့သော ပွဲတော်ရာသီကာလများတွင် ရောင်းအား အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ငှက်ပျောသီးသည် အခြားသီးနှံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ဈေးနှုန်းချိုသာပြီး မိသားစုအလိုအလောက်စားသုံးနိုင်သည့်အတွက် ပြည်တွင်းစားသုံးမှု မြင့်မားပါသည်။ ထို့ပြင် လစဉ် ရိုးရာနတ်ပွဲများ မရှိသည့်တိုင်အောင် နေအိမ်များ၊ ဘုရားစေတီများနှင့် နတ်ကွန်းများတွင် ပူဇော်ပသမှုများ မပြတ်ရှိနေသည့်အတွက် အုန်းပွဲငှက်ပျောပွဲ ဝယ်လိုအားမှာ မြင့်မားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်အပါအဝင် မြို့ကြီးများတွင် ငှက်ပျောသီး သီးသန့်ပွဲရုံများသာမက အုန်းသီးနှင့် တွဲဖက်ရောင်းချသည့် အုန်းပွဲငှက်ပျောပွဲခိုင်များပါ အခိုင်အမာရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃၆။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငှက်ပျောပြည်တွင်းဈေးကွက်တွင် နတ်ပူဇော်ပသမှုများအတွက် အသုံးပြုသော ငှက်ပျောသီးဝယ်လိုအားမှာ အလွန်ကြီးမားသောကြောင့် ငှက်ပျောစိုက်တောင်သူများအနေဖြင့် အဆိုပါဈေးကွက်ကို အဓိကအားထားနေကြရပါသည်။ ရန်ကုန် ဈေးကွက်တွင် ရွှေတိဂုံဘုရား၊ ဗိုလ်တစ်ထောင်ဘုရား၊ ဆူးလေဘုရား၊ ကျိုက္ကဆံဘုရား၊ ပိလခတ်ဘုရားကျောင်းနှင့် အခြားဟိန္ဒူ ဘုရားကျောင်းများမှ နေ့စဉ် ငှက်ပျောသီးဖိရေ (၄,၀၀၀) မှ (၆,၀၀၀) အထိ ဝယ်လိုအားရှိနေပြီး မန္တလေးဈေးကွက်တွင်လည်း ကျောက်ဆည်ခရိုင်ရှိ ရွှေသိမ်တော်ဘုရားတစ်ခုတည်းမှပင် နေ့စဉ် ငှက်ပျောသီးဖိရေ (၆,၀၀၀) မှ (၁၀,၀၀၀) အထိ ဝယ်လိုအား ရှိနေပါသည်။ ရွှေသိမ်တော်ဘုရားသည် ဆုတောင်းပြည့်အဓိဋ္ဌာန်စေတီဖြစ်သဖြင့် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ဘုရားဖူးဧည့်သည်များ နေ့စဉ်မပြတ် လာရောက်၍ ကန်တော့ပွဲများထိုးကာ ဆုတောင်းအဓိဋ္ဌာန်ပြုမှုများ ပြုလုပ်ကြသောကြောင့် ယခုကဲ့သို့ ဝယ်လိုအား အမြောက်အမြား ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

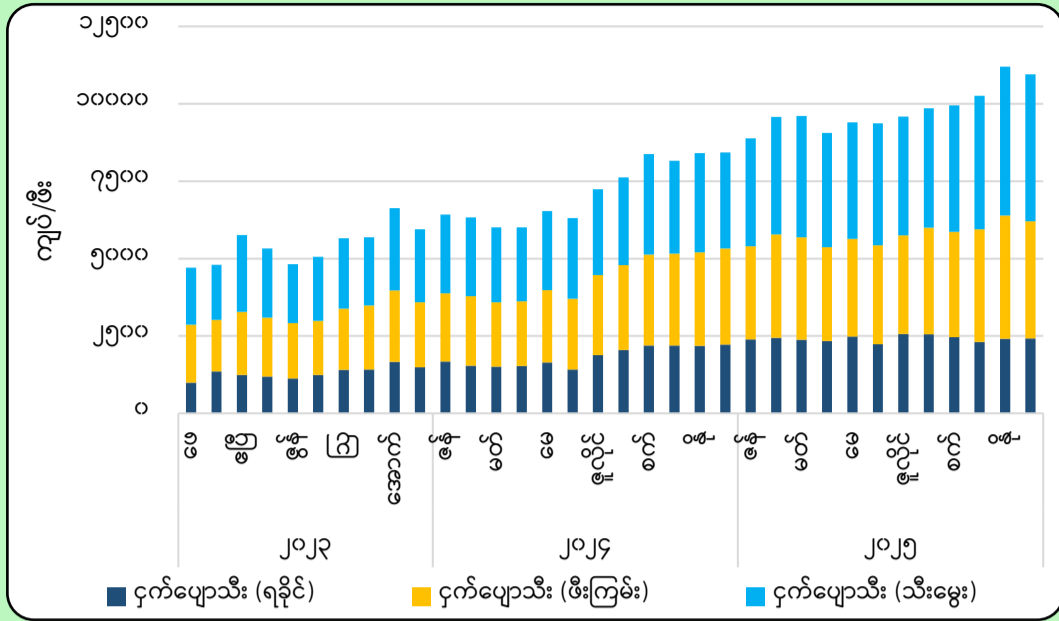
၃၇။ အခြားပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင်လည်း တန်ခိုးကြီးဘုရားများ၌ အုန်းငှက်ပျောပွဲများဖြင့် နေ့စဉ် ပူဇော်ပသမှုများ ရှိသဖြင့် ငှက်ပျောဝယ်လိုအား မပြတ်ရှိနေပါသည်။ ထို့ပြင် မတ္တရာမြို့နယ်ရှိ တောင်ပြုံးပွဲတော်ကျင်းပရာ လရာသီဖြစ်သော ဝါခေါင် လတွင်လည်း ငှက်ပျောဝယ်လိုအားမှာ သိသိသာသာ မြင့်တက်လာပြီး ငှက်ပျောစိုက်တောင်သူများ ဈေးကောင်းရရှိကြပါသည်။ ယခု ကဲ့သို့ ရိုးရာနတ်ပွဲများနှင့် ကန်တော့ပွဲများတွင် ပူဇော်ပသရာ ပစ္စည်းတစ်ခုအဖြစ် ငှက်ပျောသီးကို ရွေးချယ်အသုံးပြုကြခြင်းမှာ ငှက် ပျောသီးသည် လရာသီမရွေး၊ နေရာမရွေး အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ငှက်ပျောစိုက် တောင် သူများအတွက် ငှက်ပျောသီးသည် ရာသီမရွေး ဝင်ငွေပြန်လည်ရရှိနိုင်သည့် စီးပွားဖြစ်သီးနှံတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

၃၈။ ရန်ကုန်ဈေးကွက်သည် ငှက်ပျောဈေးကွက်တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်ပြီး ကြည့်မြင်တိုင်မြို့နယ်၊ ဗားကရာဆိပ်ကမ်း ငှက်ပျော ကုန်စည်ဒိုင်တွင် အများဆုံး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားကြပါသည်။ ရန်ကုန်ဈေးကွက်သို့ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသမှ ငှက်ပျောသီး များ အဓိကဝင်ရောက်ကြပါသည်။ ရွှေသိမ်တော်ဘုရား အုန်းပွဲငှက်ပျောပွဲဈေးကွက်အတွက်မူ ကျောက်ဆည်မြို့နယ်ရှိ နောင်ခမ်း အေးရွာ၊ ညွန့်ပင်ရွာနှင့် စဉ့်ကိုင်မြို့နယ် အနီးတဝိုက်ရှိ ဒေသများမှ အဓိက ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိပါသည်။ ငှက်ပျောသီးများသည် တစ်နှစ် ပတ်လုံး ထွက်ရှိနိုင်သော်လည်း ဇန်နဝါရီလမှ ဧပြီလနောက်ဆုံးပတ်အတွင်း ရာသီဥတု အေးလွန်းခြင်းနှင့် ပူလွန်းခြင်းတို့ကြောင့် အထွက်နှုန်း အနည်းငယ် လျော့ကျတတ်ပါသည်။ ငှက်ပျောသီးသည် အလွန်အေးလွန်းသော ရာသီဥတုမျိုးကို မနှစ်သက်သည့် အပြင် နွေကာလများတွင်လည်း အပူရှိန်ကြောင့် ငှက်ပျောသီးကို လျင်မြန်စွာ ရင့်မှည့်စေနိုင်သဖြင့် အပင်၌ ကြာကြာထား၍မရဘဲ ပုံမှန်ထက် စောလျင်စွာ သီးခိုင်ခတ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါကာလများတွင် ငှက်ပျောသီးများသည် အထွက်နှုန်းနှင့် အရည် အသွေး ကျဆင်းတတ်သဖြင့် ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရန် အခက်အခဲများ ဖြစ်ပေါ်တတ်ပါသည်။

၃၉။ အချို့သောတောင်သူများသည် ငှက်ပျောသီးများကို ကိုယ်တိုင်ခတ်သိမ်းပြီး မိမိတို့ဒေသနှင့် နီးစပ်ရာဈေးကွက်သို့ တိုက် ရိုက် ရောင်းချတတ်ကြသော်လည်း အချို့ဒေသများတွင်မူ ပွဲစားများထံသို့ ခြံပြတ်ရောင်းချခြင်းများလည်း ရှိပါသည်။ ရန်ကုန် ဈေး ကွက်သို့ အများဆုံး ဝင်ရောက်သော ငှက်ပျောသီးများမှာ ကုန်သည်များမှတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်ခြင်းဖြစ်ပြီး ကုန်သည်များမှာ တောင် သူများထံမှ ခြံပြတ်ဈေးဖြင့် ဝယ်ယူ၍ (၆) ဘီးကား၊ (၁၂) ဘီးကားကြီးများဖြင့် သယ်ယူကာ ရန်ကုန်ဗားကရာ ငှက်ပျောတန်းဒိုင် များသို့ အပ်ကုန်စနစ်ဖြင့် တင်ပို့ရောင်းချကြပါသည်။ ငှက်ပျောဈေးနှုန်းများမှာ ပုံမှန်အားဖြင့် အတက်အကျ မမြင့်မားသော်လည်း ပွဲတော်ရာသီများတွင် ဝယ်လိုအား မြင့်မားသောကြောင့် ဈေးနှုန်း မြင့်တက်လေ့ရှိပါသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအခက်အခဲများ ရှိခြင်း၊ ရာသီဥတုအပြောင်းအလဲကြောင့် သီးနှံများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ အထွက်နှုန်း ကျဆင်းခြင်း စသည့် အကြောင်းအရာများပေါ် မူတည်၍ ငှက်ပျောဈေးနှုန်းများမှာ ရံဖန်ရံခါ အတက်အကျ ရှိနိုင်ပါသည်။

၄၀။ ပြည်တွင်းငှက်ပျောဈေးကွက်တွင် အရောင်းရဆုံးသော ငှက်ပျောသီးများမှာ ဖီးကြမ်း၊ ရခိုင်နှင့် သီးမွေးတို့ဖြစ်ပြီး သီးမွေး ငှက်ပျောသီးသည် ဈေးနှုန်းအမြင့်ဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ အရောင်းရဆုံးသော ငှက်ပျောသီးမှာ ဖီးကြမ်းငှက်ပျောဖြစ်ပြီး ဒုတိယ အရောင်း ရဆုံးမှာ သီးမွေးဖြစ်ပါသည်။ အခြား ဝယ်လိုအားရှိသော ငှက်ပျောများမှာ ရခိုင်နှင့် ရွှေငှက်ပျောတို့ဖြစ်ပြီး စားသုံးရန်၊ မုန့်လုပ်ရန်နှင့် နတ်တင်ရန်အတွက် အသုံးပြုကြပါသည်။ ဖီးကြမ်းငှက်ပျောသည် ပွဲတင်ရန်အတွက် အသုံးအများဆုံးသော ငှက်ပျောမျိုးဖြစ်သဖြင့် ဈေးကွက်အခိုင်အမာရှိသောကြောင့် တောင်သူများ အစိုက်အများဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ်အတွင်း ပျမ်းမျှငှက်ပျောဈေးနှုန်း များမှာ ရခိုင်ငှက်ပျောတစ်ဖီးလျှင် (၂,၄၁၆) ကျပ်နှုန်း၊ ဖီးကြမ်းငှက်ပျော တစ်ဖီးလျှင် (၃,၃၇၁) ကျပ်နှုန်း၊ သီးမွေးငှက်ပျော တစ်ဖီး

လျှင် (၄,၀၂၀) ကျပ်နှုန်း အသီးသီးရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၃ ခုနှစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ငှက်ပျောသီးဈေးနှုန်းများသည် သိသိသာသာ

မြင့်တက်လာခဲ့သော်လည်း အခြားသီးနှံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ငှက်ပျောသီးများသည် ဈေးနှုန်းအလွန်ချိုသာပြီး တစ်ဖီးတည်း ဖြင့်ပင် မိသားစုတိုင်း လောက်အောင် စားသုံးနိုင်ခြင်း၊ “မနက်ငှက်ပျော၊ ညသင်္ဘော” ဟူသည့်အတိုင်း ကျန်းမာရေး အတွက် အထောက်အကူဖြစ်သော အစားအစာအဖြစ် စားသုံး ကြခြင်း၊ ပွဲတင်ငှက်ပျောဈေးကွက်မှာ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်း အတာဖြင့် အလွန်ကြီးမားနေခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဝယ်လို အားမှာ ကျဆင်းသွားခြင်းမရှိဘဲ ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှု အများဆုံး သီးနှံတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေမည် ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ-၁၁)

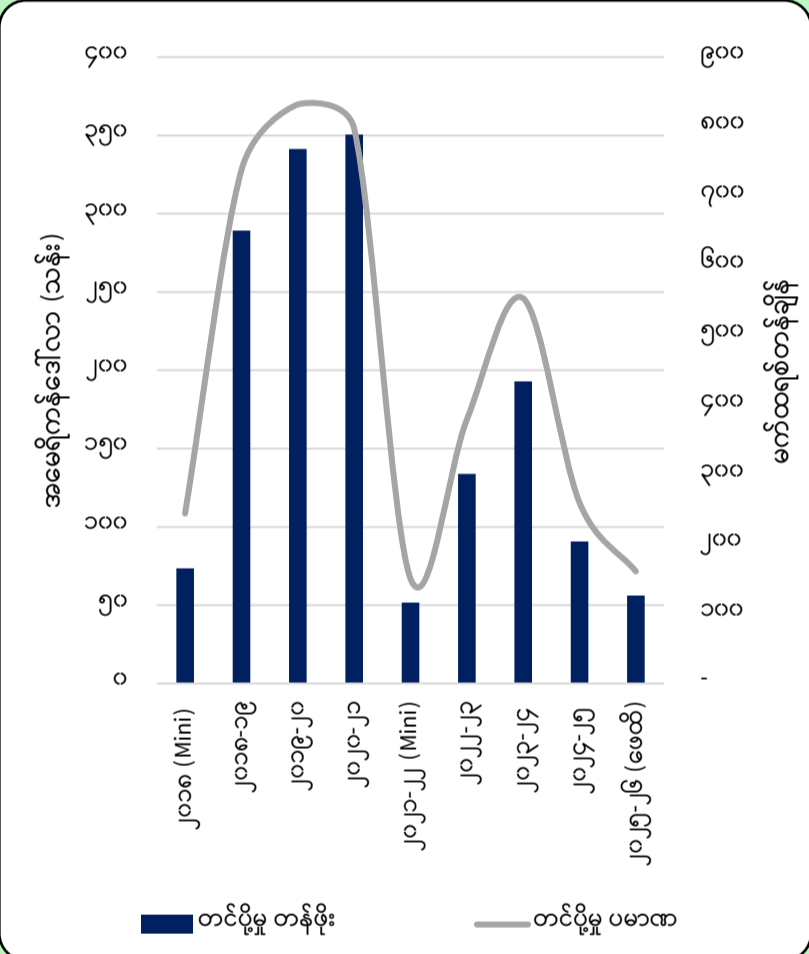
၄၁။ ၂၀၂၆ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်း ရန်ကုန်ဈေးကွက်၏ ငှက်ပျောဒိုင်ဖြတ်ဈေးနှုန်းများမှာ သီးမွေးနှင့် ဖီးကြမ်းငှက်ပျော တစ်ဖီး လျှင် အရင်းဖီး၊ အဖျားဖီးပေါ်မူတည်၍ (၁,၅၀၀) ကျပ်မှ (၅,၀၀၀) ကျပ်အထိ လည်းကောင်း၊ ရွှေငှက်ပျောတစ်ဖီးလျှင် (၃,၀၀၀) ကျပ်မှ (၁၀,၀၀၀) ကျပ်အထိ လည်းကောင်း၊ ရခိုင်ငှက်ပျော တစ်ဖီးလျှင် (၁,၀၀၀) ကျပ် (၃,၀၀၀) ကျပ်အထိလည်းကောင်း၊ နံသာပု ငှက်ပျောတစ်ဖီးလျှင် (၂,၀၀၀) ကျပ်မှ (၅,၀၀၀) ကျပ်အထိ လည်းကောင်း၊ ငှက်ပျောချဉ်တစ်ခိုင်လျှင် (၁၀,၀၀၀) ကျပ်မှ (၂၅,၀၀၀) ကျပ်အထိလည်းကောင်း အသီးသီး ရှိကြပါသည်။ မန္တလေးဈေးကွက်တွင်လည်း ဖီးကြမ်းငှက်ပျောသည် ပွဲတင်သူများ၊ စားသုံးသူများ ပိုမိုကြိုက်နှစ်သက်ကြသည့်အတွက် အရောင်းရဆုံးဖြစ်ပြီး တစ်ဖီးလျှင် လက်လီဈေးအနေဖြင့် (၅,၀၀၀) ကျပ်အထိလည်းကောင်း၊ လက္ကားဈေးအနေဖြင့် (၃,၀၀၀) ကျပ်မှ (၃,၅၀၀) ကျပ်အထိ လည်းကောင်း၊ ပွဲထိုးအနေဖြင့် (၄,၅၀၀) ကျပ်အထိလည်းကောင်း အသီးသီးရှိပါသည်။ မန္တလေးဈေးကွက်သို့ ရွှေဘို၊ ကျောက်ဆည်နှင့် မုံရွာတို့မှ အဓိကဝင်ရောက်ပြီး ခြံပိုင်ရှင်များကိုယ်တိုင် တိုက်ရိုက်ရောင်းချခြင်းမှာ ပိုမိုများပြားသော်လည်း ရံဖန်ရံခါတွင် ပွဲစားများမှတစ်ဆင့် ရောင်းချခြင်းများလည်း ရှိပါသည်။ ငှက်ပျော ဒိုင်များမှတစ်ဆင့် မြို့တွင်းလက်လီဆိုင်များ၊ တွန်းလှည်းဖြင့် ရောင်းချသူများထံသို့ ပြန်လည်ရောင်းချကြပြီး ပြည်ပဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရန်အတွက် ရောင်းချခြင်းမှာ အလွန်နည်းပါးပါသည်။ ရခိုင်ငှက်ပျောများမှာ စိုက်ဧကနည်းပါးပြီး အထွက်နည်းသည့်အတွက် မန္တလေးဈေးကွက်သို့ ဝင်ရောက်မှုနည်းပါးပါသည်။ သီးမွေးငှက်ပျောများမှာမူ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ညောင်ပင်ဝန်း ရွာဘက်မှ အများဆုံး ဝင်ရောက်ကြပြီး တောင်ငူနှင့် ကျောက်ဆည်တောင်တော်ရွာများမှလည်း ဝင်ရောက်မှုများ ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် မန္တလေး ဈေးကွက်သို့ တောင်ငူမှ ရွှေခိုငှက်ပျောများလည်း ဝင်ရောက်မှုရှိပြီး ဈေးနှုန်းအနေဖြင့် တစ်ဖီးလျှင် (၉,၀၀၀) ကျပ်မှ (၁၀,၀၀၀) ကျပ်အထိ ဈေးရရှိကြပါသည်။ ယခင်က စဉ့်ကိုင်ဒေသမှ တစ်သျှူးငှက်ပျောများ ဝင်ရောက်မှု များပြားခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ ရံဖန် ရံခါအနေဖြင့်သာ ပုသိမ်ကြီးဘက်မှ တစ်သျှူးငှက်ပျော အနည်းငယ်ဝင်ရောက်မှု ရှိပါသည်။

၄၂။ ပွဲကျငှက်ပျောသီးဈေးကွက်အနေဖြင့် အချို့ဒေသများတွင် ပြန်လည်စားသုံးမည့်သူများကို ရောင်းချခြင်း၊ မုန့်လုပ်ရောင်းချ မည့်သူများနှင့် စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်းများကို ရောင်းချခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်အစာများအဖြစ် ရောင်းချခြင်းစသဖြင့် အမျိုးမျိုး ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရွှေသိမ်တော်ဘုရားမှ နေ့စဉ်ထွက်ရှိသော ထောင်နှင့်ချီသည့် ကန်တော့ပွဲစွန့် ငှက်ပျောသီး များကို ယခင်ကကဲ့သို့ လေလွင့်အောင် စွန့်ပစ်ခြင်းမပြုတော့ဘဲ ကြိုက်နှစ်သက်ရာရွေးချယ်၍ ပြန်လည်ဝယ်ယူကာ မန္တလေး ဈေးကွက်သို့ တစ်ဆင့်ပြန်လည်ရောင်းချမှုများ ပိုမိုများပြားလာကြပါသည်။ အဆိုပါ ကန်တော့ပွဲစွန့် ဖီးကြမ်းငှက်ပျောသီးများကို တစ်ဖီးလျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် (၅၀၀) ကျပ်မှ (၇၀၀) ကျပ် ဝန်းကျင်နှုန်းဖြင့် ပြန်လည်ဝယ်ယူကြပြီး မန္တလေးဈေးကွက်သို့ ပို့ဆောင် ကာ (၁,၅၀၀) ကျပ်မှ (၂,၀၀၀) ကျပ်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပြန်လည်ရောင်းချနေကြသဖြင့် ၎င်းဈေးကွက်မှာလည်း တဖြည်းဖြည်း ကြီးထွား လာလျက်ရှိပါသည်။ အခြားဒေသများတွင်လည်း နေ့စဉ် ကန်တော့ပွဲအမျိုးမျိုးဖြင့် ပူဇော်ပသမှုများ ရှိကြသဖြင့် ကန်တော့ပွဲစွန့် ငှက်ပျောသီးဈေးကွက်မှာ ဒေသအလိုက် သီးသန့်ရှိလာပြီး တစ်ဖီးလျှင် (၂,၀၀၀) ကျပ်မှ (၃,၀၀၀) ကျပ်ဝန်းကျင်သာရှိသဖြင့် ဝင်ငွေ နည်း မိသားစုများအတွက် အားထားရာ ဖြစ်လာပါသည်။

(ဇ) မြန်မာ့ငှက်ပျော ကုန်သွယ်မှု

၄၃။ မြန်မာနိုင်ငံသည် တစ်သျှူးငှက်ပျောများကို ပြည်ပဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရန်အတွက်သာ အဓိက ရည်ရွယ်စိုက်ပျိုးကြပြီး တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ထိစပ်နေသော ကချင်ပြည်နယ်တွင် အများဆုံးစိုက်ပျိုးကြပါသည်။ ကချင်ပြည်နယ်၏ တစ်သျှူးငှက်ပျော စိုက်ပျိုးမှုအနေဖြင့် ၂၀၂၅-၂၀၂၆ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မြစ်ကြီးနားခရိုင်၌ (၅၅,၄၄၈) ဧက၊ ဗန်းမော်ခရိုင်၌ (၁၅,၀၉၉) ဧက၊ စုစုပေါင်း (၇၀,၅၄၇) ဧက စိုက်ပျိုးထားရှိပြီး ယခင်က မြစ်ကြီးနားခရိုင်မှ ထွက်ရှိသော တစ်သျှူးငှက်ပျောများအား ဝိုင်းမော်-ကန်ပိုင်တည် လမ်းကြောင်းမှ လည်းကောင်း၊ ဗန်းမော်ခရိုင်မှ ထွက်ရှိသော တစ်သျှူးငှက်ပျောများအား ဗန်းမော်-မိုးမောက်-လွယ်ဂျယ် လမ်းကြောင်းမှ လည်းကောင်း တရုတ်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ နယ်မြေအခြေအနေများကြောင့် ဗန်းမော်ခရိုင်မှထွက်ရှိသော တစ်သျှူးငှက်ပျောများအား ပြည်ပသို့တင်ပို့နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ မြစ်ကြီးနားခရိုင်ရှိ ဝိုင်းမော်မြို့နယ်နှင့် မြစ်ကြီးနားမြို့နယ်တို့မှ ထွက်ရှိသော တစ်သျှူးငှက်ပျောများကိုသာ ကန်ပိုင်တည်နယ်စပ်မှတစ်ဆင့် တရုတ်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ရှမ်းပြည်နယ် (အရှေ့ပိုင်း)၊ တာချီလိတ်နယ်စပ်မှလည်း ငှက်ပျောတင်ပို့မှု အနည်းငယ်ရှိပြီး တရုတ်နိုင်ငံသို့ အဓိကတင်ပို့ကြပါသည်။

၄၄။ မြန်မာနိုင်ငံသည် တရုတ်နိုင်ငံသို့ ငှက်ပျောတင်ပို့ရန်အတွက် အပင်ပိုးမွှားရောဂါကင်းရှင်းရေးဆိုင်ရာလိုအပ်ချက် သဘောတူစာချုပ်အား တရုတ်နိုင်ငံအကောက်ခွန် အထွေထွေအုပ်ချုပ်မှုအာဏာပိုင်အဖွဲ့ (GACC) နှင့် (၁-၄-၂၀၂၂) ရက်နေ့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ပြီး (၁-၄-၂၀၂၅) ရက်နေ့တွင် သက်တမ်းကုန်ဆုံးခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါသဘောတူစာချုပ်အား သက်တမ်းတိုးနိုင်ရေးအတွက် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး ယခုအချိန်အထိ ကုမ္ပဏီ (၅၃) ခုသည် ငှက်ပျောတင်ပို့ရန်အတွက် GACC တွင် မှတ်ပုံတင် ရရှိထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါကုမ္ပဏီ (၅၃) ခုအနက် ကုမ္ပဏီ (၂၃) ခုသာ တရုတ်နိုင်ငံသို့ ငှက်ပျောတင်ပို့လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တစ်သျှူးငှက်ပျောတင်ပို့မှုသည် ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း တင်ပို့မှု အမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ငှက်ပျောမက်ထရစ်တန်ချိန် (၇၃၇,၅၀၆)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂၈၉.၂၂၁) သန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ငှက်ပျောမက်ထရစ်တန်ချိန် (၈၃၁,၈၈၅)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၄၁.၃၉၉) သန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ငှက်ပျောမက်ထရစ်တန်ချိန် (၇၉၇,၃၃၁)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၅၀.၆၂၇) သန်းဖြင့်လည်းကောင်း တရုတ်နိုင်ငံသို့ အသီးသီး တင်ပို့ခဲ့ကြပါသည်။ နှစ်နိုင်ငံသဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီး ကာလနောက်ပိုင်း ငှက်ပျောတင်ပို့မှုအနေဖြင့် ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ငှက်ပျောတန်ချိန် (၃၇၉,၁၅၄)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၃၃.၇၉၃) သန်းသာ တင်ပို့နိုင်ခဲ့သဖြင့် ယခင်ထက် ငှက်ပျောတင်ပို့မှု ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၃-၂၀၂၄ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင်မူ ငှက်ပျောတင်ပို့မှုအနည်းငယ် ပြန်လည်မြင့်တက်လာခဲ့ပြီး ငှက်ပျောတန်ချိန် (၅၅၃,၃၇၀)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၉၂.၈၁၉) သန်း တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ပြန်လည်မြင့်တက်လာခဲ့ရာမှ ၂၀၂၄-၂၀၂၅ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးအခြေအနေများကြောင့် သိသိသာသာ ထပ်မံကျဆင်းခဲ့ပြီး ငှက်ပျောတန်ချိန် (၂၅၉,၇၃၆)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၄၆.၀၇၆) သန်းသာ တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိ ၂၀၂၅-၂၀၂၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း တားမြစ်စာတုပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းကျန်ရှိမှုဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံသို့ ငှက်ပျောတင်ပို့နေသည့် ကုမ္ပဏီအချို့ကို တင်ပို့ခွင့် ယာယီရပ်ဆိုင်းခဲ့သဖြင့် ၂၀၂၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလအထိ ငှက်ပျောတန်ချိန် (၁၆၁,၀၅၉)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅၆.၁၄၈) သန်းသာ တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပြီး ယခင်နှစ်ထက် တင်ပို့မှုပမာဏ (၆၂) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၁၂)

ပုံ (၁၂) မြန်မာနိုင်ငံ၏ တစ်သျှူးငှက်ပျော တင်ပို့မှု အခြေအနေ ရင်းမြစ်။ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန

(ဈ) မူဝါဒဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ

၄၅။ ၎က်ပျောသီးသည် ပြည်တွင်းဈေးကွက်သာမက ပြည်ပဈေးကွက်ပါ အခိုင်အမာ ရရှိထားသော သစ်သီးဝလံတစ်ခုဖြစ်သည့် အပြင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများအတွက်လည်း တွက်ချေကိုက်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာ့၎က်ပျော ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးနှင့် မြန်မာ့တစ်သျှူး၎က်ပျောများကို ပြည်ပသို့ ပိုမိုတင်ပို့နိုင်ပြီး နိုင်ငံတော်အတွက် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ ရရှိစေရေးတို့အတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါကြောင်း အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်-

- (က) ၎က်ပျောစိုက်ပျိုးရေးအတွက် သတ်မှတ်ဧရိယာများ တရားဝင်သတ်မှတ်ပြီး စိုက်ပျိုးထားရှိမှု၊ ပိုးသတ်ဆေးသုံးစွဲမှုနှင့် ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်မှုများကိုလည်း ဧန်အလိုက် စုပေါင်းကြီးကြပ်နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ခ) စိုက်ပျိုးသူများနှင့် ကုမ္ပဏီများအနေဖြင့် ခေတ်မီစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများ (GAP) စံနှုန်းများကို မဖြစ်မနေလိုက်နာလာစေရေး မူဝါဒပိုင်းအရ တွန်းအားပေးခြင်းနှင့်အတူ နည်းပညာပံ့ပိုးမှုများလည်း ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဂ) ပြည်ပသို့ တင်ပို့ခြင်းမပြုမီ စံချိန်စံညွှန်းများအတိုင်း ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးမှုများကို မဖြစ်မနေ ပြုလုပ်စေပြီး ဓာတ်ခွဲ စစ်ဆေးထားပြီးမှသာ Phytosanitary Certificate (PC) ထုတ်ပေးသည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဃ) မြန်မာ့၎က်ပျော တရုတ်ဈေးကွက်သို့ ပိုမိုတိုးမြှင့်တင်ပို့နိုင်ရေးနှင့် အခြားပြည်ပ ဈေးကွက်များသို့ ချဲ့ထွင် တင်ပို့နိုင်ရေးအတွက် ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ကြွင်းများ ကင်းစင်စေရန် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအဆင့်တိုင်းတွင် ဒစ်ဂျစ်တယ်ခြေရာခံစနစ် (Traceability) နှင့် ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (င) အစိုးရအချင်းချင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုမှတစ်ဆင့် GACC နှင့် တိုက်ရိုက်သတင်းအချက်အလက်ဖလှယ်ကာ ပြဿနာရှိသော စိုက်ခင်းနှင့် ကုမ္ပဏီများကို ချက်ချင်းပြုပြင်ထိန်းကျောင်းနိုင်သည့် ပူးတွဲလုပ်ငန်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်း ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မြန်မာ့ပို့ကုန်အပေါ် ယုံကြည်မှုပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်း၊
- (စ) တရုတ်ဈေးကွက်တစ်ခုတည်းအပေါ် မှီခိုနေခြင်းကို လျှော့ချသင့်ပြီး တရုတ်ဈေးကွက်ထက် ပိုမိုမြင့်မားသော ဈေးကွက်များသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ရေးအတွက် စားသုံးသူဘေးကင်းရေးသာမက အလုပ်သမားအခွင့်အရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုတို့ကိုပါ အာမခံချက်ပေးနိုင်သည့် Global GAP လက်မှတ်ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဆ) ၎က်ပျောတင်ပို့ရာတွင် အသီးအရည်အသွေး မပျက်စီးစေရန်အတွက် ဆေးများသုံးစွဲခြင်းအစား အအေးခန်းကုန်သေတ္တာ (Refrigerated Containers) နှင့် အအေးခန်းသိုလှောင်ရုံများ၊ ကြာမြင့်မည့်ရက်ကို တွက်ချက်ပြီး အသီး၏ ရင့်မှည့်မှုကို ထိန်းချုပ်နိုင်သည့် နည်းပညာ (Atmosphere Controlled Storage) များအပေါ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ၍ စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်လာစေရန် ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊
- (ဇ) ဈေးကွက်အလိုက်ခွဲခြားချဉ်းကပ်သည့်မဟာဗျူဟာ (Market-Specific Strategy) များ ချမှတ်ကာ နိုင်ငံအလိုက် လိုအပ်သော စံချိန်စံညွှန်းများ၊ ကြိုက်နှစ်သက်မှုများအပေါ် အခြေခံ၍ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရေး ပံ့ပိုးကူညီပေးခြင်း၊
- (ဈ) ဈေးကွက်ချဲ့ထွင်မှုအနေဖြင့်လည်း သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများရှိ မြန်မာသံရုံးများတွင် စီးပွားရေးသံမှူးများမှတစ်ဆင့် လက်ကားဝယ်ယူသူများ၊ Supermarket ကြီးများ၊ ကုန်စည်ပြပွဲများနှင့် ချိတ်ဆက်ကာ မြန်မာ့၎က်ပျောအရည်အသွေးနှင့် အမှတ်တံဆိပ်များကို သိလာစေရန် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ည) ၎က်ပျောသီးနှင့် ၎က်ပျောဘေးထွက်ပစ္စည်းများမှ တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်ခြင်းကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် ၎က်ပျောစိုက်တောင်သူများအတွက် ဈေးကွက်ကျယ်ပြန့်လာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဋ) တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်လိုသည့် လုပ်ငန်းရှင်များအတွက် စက်ပစ္စည်း တင်သွင်းရာတွင် ကနဦးနှစ်များ

အတွက် အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးခြင်း၊ အသေးစား၊ အငယ်စားနှင့် အလတ်စား စက်မှုလုပ်ငန်းများ (MSMEs) ချေးငွေများကို သက်သာသော အတိုးနှုန်းထားများဖြင့် ထုတ်ပေးခြင်း စသည်တို့ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊

- (၄) ငှက်ပျောသီးများ ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်ထက် ပိုလျှံထုတ်လုပ်မှု မရှိစေရန်အတွက် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းတွင် စိုက်ပျိုးမည့်ဧကနှင့် ထွက်ရှိမည့်အချိန်ကို ဒစ်ဂျစ်တယ်စနစ်ဖြင့် မှတ်ပုံတင်စေပြီး စိုက်ပျိုးချိန်များကို ညှိနှိုင်းပေးခြင်း၊
- (၅) မြန်မာ့ငှက်ပျောကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစွာဖြင့် ကမ္ဘာက တိုက်ရိုက်ချိတ်ဆက် ဝယ်ယူနိုင်ရေးအတွက် အစိုးရမှ ဦးဆောင်ပြီး "Digital Export Portal" တစ်ခု တည်ထောင်ပေးခြင်း။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ကြေးတိုင်နှင့်မြေစာရင်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်ဝန်ကြီးဌာန
- စားသုံးသူရေးရာဦးစီးဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- မြန်မာနိုင်ငံငှက်ပျောစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်တင်ပို့ရောင်းချသူများအသင်း
- မြဝတီသတင်းစာ
- ပဉ္စသီခ - Pancasikha
- CRI Myanmar
- FAO
- Freshplaza
- Statledger
- Tarladalal
- Tendata
- Vietnamtourism
- WITS-World Integrated Trade Solution (World Bank)
- World Population Review

ပုံနှိပ်သူ-မိဘအေးရိပ်ပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၉၀၂)

Phone: ၀၉-၅၁၉၆၈၆၆၊ ၀၉-၄၃၁၁၄၁၄၄

Address: အမှတ်-၃၆/ဘီ၊ (၅၅) လမ်း၊ အလယ်ဘလောက်၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

လယ်ယာစီးပွားနှင့်ကုန်သွယ်မှုဌာနခွဲ

စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန

Email: agribusiness.dopmoali@gmail.com

Phone: ၀၆၇၃-၄၁၀၁၀၇၊ ၀၆၇၃-၄၁၀၆၈၄

Address: ရုံးအမှတ် (၁၅)၊ နေပြည်တော်။

Agribusiness Bulletin များကို စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ တရားဝင်ဝက်ဆိုဒ်ဖြစ်သော www.moali.gov.mm တွင် အခမဲ့ Download ရယူဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။